

Rahvastiku toimingute valdkonnaga seotud seaduste muutmise seaduse eelnõu väljatöötamise kavatsus

- I. Probleem, sihtrühm, eesmärk, hetkeolukord, uuringud ja analüüsid ning probleemi võimalikud mitteregulatiivsed ja regulatiivsed lahendused
- II. Regulatiivsete võimaluste mõjude eelanalüüs ja mõju olulisus
- III. Kavandatav õiguslik regulatsioon ja selle väljatöötamise tegevuskava

I. Probleem, sihtrühm, eesmärk, hetkeolukord, uuringud ja analüüsid ning probleemi võimalikud mitteregulatiivsed ja regulatiivsed lahendused

1. Probleemide loetelu

Siseministeriumi rahvastiku toimingute valdkonnas on kokku kogutud probleemid, mille lahendamine eeldab rahvastikuregistri seaduse (edaspidi *RRS*) ja perekonnaseisutoimingute seaduse (edaspidi *PKTS*) muutmist.

Kuna need muudatused ei ole seotud ühegi juba menetluses oleva seaduseelnõuga ja neid ei saa käsitada Vabariigi Valitsuse 22. detsembri 2011. aasta määruse nr 180 „Hea õigusloome ja normitehnika eeskiri“ § 1 lõike 2 punkti 1 alusel kiireloomulisena, tuleb nende tegemiseks koostada väljatöötamiskavatsus (edaspidi *VTK*).

VTK-s käsitletakse järgmisi muudatusi:

- 1) võimaldada registreerida lapse elukoht kohaliku omavalitsuse üksuse (edaspidi *KOV*) algatusel ilma teise vanema nõusolekuta;
- 2) laiendada *RRS*-is sätestatud teatud rahvastiku toimingute menetlustes vähemalt 15-aastase alaealise haldusteovõimet;
- 3) pikendada Eesti kodakondsuse kaotanud isiku rahvastikuregistri (edaspidi *RR*) andme-subjekti (edaspidi *subjekt*) staatuse (edaspidi *subjektsus*) lõppemise tähtaega;
- 4) pikendada Euroopa Liidu muu liikmesriigi, Euroopa Majanduspiirkonna liikmesriigi või Šveitsi Konföderatsiooni kodaniku (edaspidi *EL-i kodanik*) perekonnaliikme *RR*-i subjektsust pärast elamisõiguse lõppemist;
- 5) võimaldada lõpetada isiku elukoha andmete kehtivus, kui isiku elukoha aadressina on *RR*-i kantud aadress, mis puudub aadressiandmete süsteemi infosüsteemis (edaspidi *ADS-i infosüsteem*);
- 6) võimaldada moodustada *EL*-i kodanikule isikukood elukoha registreerimise menetluses ilma eraldi isikukoodi andmise menetluseta;
- 7) loobuda isikukoodi andmise menetlusest *RRS*-is, mille tulemusena antakse isikukood vajadusel teises menetluses, kus on isikukoodi vaja;
- 8) lihtsustada *EL*-i kodaniku elukoha registreerimise menetlust, kui *EL*-i kodanik registreerib oma elukoha Eestist välisriiki;
- 9) võimaldada *RRS*-i § 100 lõikes 1 sätestatud kontaktandmetele juurdepääs õigustatud huvi korral;
- 10) kehtestada õiguslik alus isikuandmete töötlemiseks, et võimaldada teha koostööd mobiilsideettevõtjatega, et saada teada, millised *RR*-i kandmiseks esitatud telefoninumbrid ei ole kasutusel või ei toimi, et jätta need *RR*-i kandmata, ning kontrollida üle *RR*-i kantud telefoninumbrid ja vajadusel lõpetada nende kehtivus;

- 11) võimaldada kontaktandmete või lisa-aadressi RR-i kandmist, kui samad andmed on juba RR-is olemas;
- 12) võimaldada RR-is määrata 0–7-aastase lapse haridustasemeks automaatselt „hariduseta/ alusharidus“;
- 13) muuta õigusselgemaks RRS-i § 53 lõikes 1³ sätestatud volitusnorm;
- 14) välistada RR-i subjektide hulgast laps, kes põlvneb Eestis elamisloa või elamisõiguse alusel elavast välismaalasest, kuni lapse üheaastaseks saamiseni, või kui elamisloa, elamisõiguse või Eesti kodakondsuse saamise taotlus on esitatud enne lapse üheaastaseks saamist, kuni taotluse menetluse lõppemiseni, kui laps on sündinud välisriigis ja tema andmed kantakse RR-i välisriigi sünnidokumendilt andmehõivekandega;
- 15) muuta välisriigi aadressi RR-i kandmise reegleid;
- 16) võimaldada kolmanda riigi kodanikul oma lapse sünni registreerimisel avaldada lapse kodakondsus;
- 17) tunnistada kehtetuks PKTS-i § 38 lõike 1 punkt 3, sest kehtiva õiguse kohaselt ei saa kohtumääruse alusel alaealise abielluja teovõimet laiendada.

Kuna VTK-s käsitletakse 17 muudatust, mis ei ole omavahel seotud, kaldutakse VTK tavapärasest ülesehitusest kõrvale. VTK on üles ehitatud selliselt, et probleemi kirjeldus, sihtrühm, eesmärk, hetkeolukord, uuringud ja analüüsid ning võimalikud mitteregulatiivsed ja regulatiivsed lahendused on iga muudatuse juures eraldi, et VTK-d oleks parem lugeda.

2. Võimaldada registreerida lapse elukoht KOV-i algatusel ilma teise vanema nõusolekuta

2.1. Probleemi kirjeldus ja selle tekke põhjus

Probleem on, et KOV-i algatusel lapse elukoha registreerimist teise vanema nõusolekuta ei ole RRS-is otseselt sätestatud. Praegu tuginevad KOV-id RRS-i § 79 lõikele 5, mille kohaselt järgitakse alaealise lapse elukoha RR-i kandmisel perekonnaseadust (edaspidi *PKS*). See aga kitsendab selle vanema õigusi, kes ei anna elukoha registreerimiseks nõusolekut. Seega oleks õigusselgem, kui RRS-is oleks säte, mis lubab elukoha registreerijal KOV-i algatusel registreerida lapse elukoha ilma teise vanema nõusolekuta, kui lastekaitseametnik on veendunud, et laps elab selle vanemaga, kes elukoha registreerimist taotleb.

2.2. Sihtrühm

Sihtrühm on ametnikud, kes registreerivad elukohti. Neid on 297.

Laiem sihtrühm on kõik Eestis elavad lapsevanemad ja nende lapsed, kelle elukoht on vaja registreerida, kuid milleks ei ole võimalik saada teise vanema nõusolekut.

Sihtrühm on ka RR-i andmesaajad, kes kasutavad laste RR-i kantud elukoha andmeid ning teevad nende alusel otsuseid ja osutavad teenuseid. Eesmärk on kanda RR-i lapse tegeliku elukoha andmed, et nendest saaks otsuste tegemisel lähtuda. RR-ist pärib andmeid aastas üle 200 ameti ja asutuse, kes teevad kokku üle 100 miljoni päringu.

Sihtrühmas on ka lastekaitseametnikud, kes peavad olema veendunud, et laps elab koos vanemaga, kes elukoha registreerimist taotleb.

2.3. Eesmärk ja saavutatava olukorra kirjeldus

RRS-i muudetakse nii, et edaspidi on võimalik muuta lapse elukoha andmeid RR-is KOV-i algatusel, kui teine vanem ei anna nõusolekut, aga lastekaitseametnik on veendunud, et laps elab selles elukohas.

2.4. Kehtiv regulatsioon

RRS-i § 79 lõike 5 kohaselt järgitakse alaealise lapse elukoha RR-i kandmisel PKS-i ja lastekaitseeadust. Seega peab ühise hooldusõiguse korral olema elukoha andmete RR-i kandmiseks mõlema vanema nõusolek. RRS-i § 84 lõike 1 punkti 3 alusel keeldub KOV elukoha andmete kandmisest RR-i, kui elukohateates esitatud andmed on puudulikud.

RRS-is ei ole eraldi alust juhuks, kui teine vanem keeldub lapse elukoha kandmisest RR-i. Sellel juhul ei kohalduks ka PKS-i § 120 lõikes 3 sätestatud erisus, vaid RR-i kandmise alus teise vanema nõusolekuta peab olema sätestatud üheselt seaduses. Praegu sellist alust RRS-is ei ole.

Praegu teeb KOV selliseid otsuseid RRS-i § 86 alusel, milles on nähtud ette võimalus teha KOV-i algatusel otsuseid. See pole aga piisav alus. RRS-i §-s 86 on sätestatud, et kui isik viibib püsivalt KOV-i territooriumil ja on RR-i subjekt ning tema elukoha aadress ei ole kantud RR-i või isiku kinnitusele ei kasuta ta enam RR-i kantud aadressijärgset elukohta, peab KOV algatama elukoha aadressi RR-i kandmise või muutmise RRS-i §-s 85 nimetatud asutuse või isiku antud andmete alusel RRS-i 11. peatükis sätestatud korras.

Elukoha andmete RR-i kandmiseks tuleb RRS-i lüa alus, et sõnaselgelt võimaldada muuta lapse elukoha andmeid RR-is KOV-i algatusel, kui teine vanem ei anna nõusolekut, aga lastekaitseametnik on teinud kindlaks, et laps realselt elab selles elukohas.

2.5. Tehtud uuringud

Muudatuse kohta ei ole tehtud uuringuid.

2.6. Kaasatud pooled

Ettepanek muuta RRS-i tuli õiguskantslerilt. Lisaks on teemat arutatud Justiitsministeeriumi, Sotsiaalministeeriumi, Sotsiaalkindlustusameti ja Õiguskantsleri Kantseleiga.

2.7. Probleemi võimalikud mitteregulatiivsed lahendused

2.7.1. Kaalutud võimalike mitteregulatiivsete lahenduste võrdlev analüüs

Kaalutud võimalikud mitteregulatiivsed lahendused	
• Avalikkuse teavitamine	EI
• Rahastuse suurendamine	EI
• Mitte midagi tegemine ehk olemasoleva olukorra säilitamine	JAH
• Senise regulatsiooni parem rakendamine	JAH
• Muu	EI

Kehtiva õiguse säilitamine või parem rakendamine ei aita seatud eesmärki saavutada. Selleks, et oleks võimalik registreerida lapse elukoht KOV-i algatusel teise vanema nõusolekuta, on vaja muuta RRS-i.

2.7.2. Järeldus mitteregulatiivse lahenduse sobimatuse kohta

Siseministerium kaalus ka mitteregulatiivseid lahendusi, aga jõudis järeldusele, et parim viis seatud eesmärgini jõuda on muuta kehtivat õigust.

2.8. Välisriigid, mille regulatiivseid valikuid probleemi lahendamiseks on analüüsitud või on kavas seaduseelnõu koostamisel analüüsida

Kuna muudatus on pigem tehniline, ei ole vaja uurida ega analüüsida välisriikide õigusakte.

2.9. Regulatiivsete võimaluste kirjeldus

RRS-i tuleb täiendada nii, et KOV-i algatusel oleks võimalik registreerida lapse elukoht ka ilma teise vanema nõusolekuta, kui lastekaitseametnik kinnitab, et laps elab selles elukohas. Alternatiivseid regulatiivseid võimalusi ei ole.

3. Laiendada RRS-is sätestatud teatud rahvastiku toimingute menetlustes vähemalt 15-aastase alaealise haldusteovõimet

3.1. Probleemi kirjeldus ja selle tekke põhjus

Probleem on, et haldusmenetluse seaduse (edaspidi *HMS*) § 12 lõike 2 kohaselt ei või alaealine ja muu piiratud teovõimega isik teha haldusmenetluses iseseisvalt menetlustoiminguid, kui seadusega ei ole ette nähtud teisiti. Üldreeglit võib teha erandeid, sätestades need seaduse tasandil. RRS-is sellist erandit sätestatud ei ole ja alaealised ei ole seetõttu juurdepääsu oma RR-i andmetele, sh logides sisse RR-i portaali www.rahvastikuregister.ee. Samuti ei saa alaealine iseseisvalt esitada oma kontaktandmeid ja ütluspõhiseid andmeid RR-i kandmiseks.

3.2. Sihtrühm

Sihtrühm on vähemalt 15-aastased alaealised, kes saavad muudatuse järel iseseisvalt juurdepääsu oma RR-i andmetele, sh RR-i portaalis. Samuti saavad nad edaspidi oma teatud andmeid RR-i esitada ja RR-is muuta. Sihtrühmas on umbes 25 000 inimest.

Muudatus mõjutab ka KOV-e, sest KOV-id tagavad isikule juurdepääsu tema RR-i andmetele ja kannavad RR-i andmeid. Muudatuse tulemusena saab viia menetluse läbi alaealise taotluse alusel.

Samuti mõjutab muudatus alaealise vanemaid, sest muudatuse tõttu ei ole neil enam ainuõigust või üldse õigust oma alaealise lapse teatud andmeid RR-is muuta ja esitada.

3.3. Eesmärk ja saavutatava olukorra kirjeldus

Muudetakse RRS-i, et laiendada vähemalt 15-aastase alaealise haldusteovõimet, mille tulemusel saab ta iseseisvalt juurdepääsu oma RR-i andmetele, sh RR-i portaali sisse logides.

Lisaks saab vähemalt 15-aastane alaealine iseseisvalt esitada oma kontaktandmeid ja ütluspõhiseid andmeid RR-i kandmiseks.

3.4. Kehtiv regulatsioon

RRS-i § 44 punkti 1 kohaselt on täisealisel isikul õigus pääseda juurde enda, oma alaealiste laste ja eestkostetavate ning surnud abikaasa kohta RR-i kantud andmetele.

Ka RRS-i § 45 lõike 1 kohaselt on täisealisel isikul õigus pääseda juurde kõigile enda, oma alaealiste laste ja eestkostetavate ning surnud abikaasa RRS-i § 20 lõikes 1 nimetatud andmetele, välja arvatud RRS-i § 25 punktides 5 ja 6 nimetatud andmetele.

RRS-i § 98 kohaselt on RR-i subjekt kohustatud tagama oma kontaktandmete olemasolu ja õigsuse RR-is RRS-i kohaselt.

Seega ei ole RRS-i järgi alaealisel õigust pääseda juurde oma RR-i andmetele ega esitada kontaktandmeid ja ütluspõhiseid andmeid. Selleks, et seda võimaldada, tuleb muuta RRS-i.

3.5. Tehtud uuringud

Alaealise haldusteovõime laiendamise kohta on Siseministeeriumi rahvastiku toimingute osakond koostanud analüüsi, mille põhjal tehakse VTK-s ettepanek laiendada alaealise haldusteovõimet teatud rahvastiku toimingute menetlustes.

3.6. Kaasatud pooled

Teemat on väga üldiselt arutatud Sotsiaalministeeriumi perede heaolu ja turvaliste suhete osakonnaga. Teiste huvirühmadega ei ole teemat veel arutatud, kuid pärast VTK avalikku kooskõlastamist on plaanis seda teha näiteks Eesti Noorteühenduste Liidu ja Õiguskantsleri Kantseleiga, sest lasteombudsmani ülesanne on kontrollida lapsi puudutavate õigusaktide vastavust seadustele, sh Eesti Vabariigi põhiseadusele.

3.7. Probleemi võimalikud mitteregulatiivsed lahendused

3.7.1. Kaalutud võimalike mitteregulatiivsete lahenduste võrdlev analüüs

Kaalutud võimalikud mitteregulatiivsed lahendused	
• Avalikkuse teavitamine	EI
• Rahastuse suurendamine	EI
• Mitte midagi tegemine ehk olemasoleva olukorra säilitamine	JAH
• Senise regulatsiooni parem rakendamine	EI
• Muu	EI

Kehtivat õigust muutmata ei ole võimalik laiendada alaealise haldusteovõimet teatud rahvastiku toimingute menetlustes.

HMS-i § 12 lõike 2 kohaselt ei või alaealine ja muu piiratud teovõimega isik haldusmenetluses iseseisvalt menetlustoiminguid teha, kui seadusega ei ole ette nähtud teisiti. Seega võib üldreeglit teha erandeid, sätestades need seaduse tasandil.

Nii on ka paljudes seadustes tehtud, näiteks saab taotleda vähemalt 15-aastane alaealine ise ID-kaarti, passi ja elamisloakaarti. KOV-i volikogu valimistel on 16-aastane valimisõiguslik. Seega on seadusandja näinud ette juhtumeid, kus alaealine saab teha haldusmenetluses ise menetlustoiminguid. Samas ei näe alaealine oma valimis- ega kontaktandmeid RR-is, mis piirab tema õigusi ka näiteks valimistel osalemisel.

Selleks, et vähemalt 15-aastane alaealine saaks iseseisvalt juurdepääsu oma RR-i andmetele, sh RR-i portaali sisse logides, on vaja muuta kehtivat õigust.

3.7.2. Järeldus mitteregulatiivse lahenduse sobimatuse kohta

Siseministeerium kaalus ka mitteregulatiivseid lahendusi, aga jõudis järeldusele, et parim viis seatud eesmärgini jõuda on muuta kehtivat õigust.

3.8. Välisriigid, mille regulatiivseid valikuid probleemi lahendamiseks on analüüsitud või on kavas seaduseelnõu koostamisel analüüsida

Kuna muudatus on pigem tehniline, ei ole vaja uurida ega analüüsida välisriikide õigusakte.

3.9. Regulatiivsete võimaluste kirjeldus

HMS-i § 12 lõike 2 kohaselt ei või alaealine ja muu piiratud teovõimega isik teha haldusmenetluses iseseisvalt menetlustoiminguid, kui seadusega ei ole ette nähtud teisiti. Üldreeglit võib seega teha erandeid, sätestades need seaduse tasandil.

16-aastane saab hääletada KOV-i volikogu valimistel. Samas näiteks Riigikogu valimistel on hääletamisõigus Eesti kodanikul, kes on valimispäevaks saanud 18-aastaseks. Sel juhul pole seadusandja näinud ette erandit.

On võimalik laiendada alaealise haldusteovõimet kõikide rahvastiku toimingute või ainult teatud toimingute ja menetluste puhul, näiteks anda võimalus pääseda juurde vaid oma RR-i andmetele, sh RR-i portaalis, ning esitada RR-i oma kontaktandmeid ja ütluspõhiseid andmeid.

Rahvastiku toimingute puhul on analüüs näidanud, et alaealise haldusteovõime laiendamisel võiks alustada alaealisele RR-i andmetele juurdepääsu andmisega ja RR-i selliste andmete esitamisega, millel on väiksem kaal. Näiteks võiks alaealisel olla esimeses etapis õigus esitada vaid kontaktandmeid ja ütluspõhiseid andmeid. Sel juhul ei oleks väga suure negatiivse tagajärje ohtu, isegi kui alaealine esitab valeandmeid.

Haldusteovõimet kavandatakse eelnimetatud toiminguteks laiendada alates 15. eluaastast, sest ka isikut tõendavat dokumenti saavad taotleda iseseisvalt 15-aastased. Seega, analoogiast lähtudes võiks sama vanus olla ka RR-i andmetele juurdepääsuks ja teatud andmete RR-i esitamiseks. KOV-i volikogu valimistel on vähemalt 16-aastaselt õigus hääletada, aga oma kontaktandmeid ei saa ta praegu RR-i esitada ega nende õigsust RR-is ka tagada, et valimiste teabeleht talle saadetak. Samas, kui seada haldusteovõime vanusepiiriks 16, ei pruugi osa alaealisi ikka olla saanud teabelehe saamiseks esitada enda kontaktandmeid RR-i kandmiseks, näiteks kui nad saavad 16-aastaseks vahetult enne valimisi. Seega tugineti isikut tõendavate

dokumentide vanuse analoogia, ja võttes arvesse asjaolu, et alaealine peaks saama valimiste teabelehe e-postile, otsustati, et haldusteovõimet tuleks laiendada alates 15. eluaastast.

4. Pikendada Eesti kodakondsuse kaotanud isiku RR-i subjektsuse lõppemise tähtaega

4.1. Probleemi kirjeldus ja selle tekke põhjus

Probleem on, et kehtiva RRS-i kohaselt lõpeb Eesti kodakondsuse kaotanud isiku RR-i subjektsus kuus kuud pärast kodakondsuse kaotamist, isegi juhul, kui isik on esitanud enne kuue kuu möödumist elamisloa taotluse. On aga oluline, et RR-i subjektsus kehtiks ka elamisloa menetlemise ajal, et isikule oleksid sel ajal jätkuvalt tagatud elukohajärgsed teenused.

4.2. Sihtrühm

Sihtrühm on endised Eesti kodanikud, kes on pärast kodakondsuse kaotamist kuus kuud RR-i subjektid. Kodakondsuse seaduse § 22 kohaselt kaob Eesti kodakondsus Eesti kodakondsusest vabastamise, Eesti kodakondsuse äravõtmise või mõne muu riigi kodakondsuse vastuvõtmisega. 2022. aastal oli kodakondsusest vabastamise taotlusi 97 ja kodakondsuse vabastamise otsuseid 81. Mõne muu riigi kodakondsuse vastuvõtmise otsuseid oli 2022. aastal 85.

Muudatus mõjutab ka RR-i andmesaajaid. Muudatus aitab asutustel, kes RR-i andmeid kasutavad, tagada, et nende teenused, sh elukohajärgsed teenused, ei katkeks. Samuti aitab muudatus tagada õigusselgust. RR-ist pärib aastas andmeid üle 200 ameti ja asutuse, kes teevad kokku üle 100 miljoni päringu.

4.3. Eesmärk ja saavutatava olukorra kirjeldus

RRS-i muudetakse nii, et Eesti kodakondsuse kaotanud isik on edaspidi RR-i subjekt edasi, kui ta on esitanud kuue kuu jooksul pärast kodakondsuse kaotamist elamisloa taotluse. Tema RR-i subjektsus ei lõpe sel juhul mitte kuus kuud pärast kodakondsuse kaotamist, vaid kehtib ka elamisloa menetlemise ajal.

4.4. Kehtiv regulatsioon

RRS-i § 5 punkti 7 kohaselt on üks RR-i subjekte Eesti kodakondsuse kaotanud või ekslikult Eesti kodaniku isikut tõendava dokumendi saanud isik kuue kuu jooksul Eesti kodakondsuse kaotamisest või Eesti kodaniku isikut tõendava dokumendi kehtetuks tunnistamisest arvates.

RRS-i § 38 lõike 1 punkti 2 kohaselt lõpeb RR-i subjektsus Eesti kodakondsuse kaotamisel.

Seega ei ole RRS-is sätestatud, et Eesti kodakondsuse kaotanud isiku RR-i subjektsus kehtib ka elamisloa menetlemise ajal, kui ta on esitanud elamisloa taotluse, kuigi RR-i subjektsus on oluline säilitada, et tal oleks võimalik saada elamisloa menetlemise ajal edasi teenuseid ja toetusi, mida ta on seni saanud.

4.5. Tehtud uuringud

Muudatuse kohta ei ole tehtud uuringuid.

4.6. Kaasatud pooled

Teemat on arutatud Siseministeriumis ja kaasatud on olnud ka PPA, kes pooldab ideed, et Eesti kodakondsuse kaotanud isik oleks kuni elamisloa menetlemise lõpuni RR-i subjekt.

4.7. Probleemi võimalikud mitteregulatiivsed lahendused

4.7.1. Kaalutud võimalike mitteregulatiivsete lahenduste võrdlev analüüs

Kaalutud võimalikud mitteregulatiivsed lahendused	
• Avalikkuse teavitamine	EI
• Rahastuse suurendamine	EI
• Mitte midagi tegemine ehk olemasoleva olukorra säilitamine	JAH
• Senise regulatsiooni parem rakendamine	EI
• Muu	EI

Kehtivat õigust muutmata lõpeks Eesti kodakondsuse kaotanud isiku RR-i subjektsus kuus kuud pärast kodakondsuse kaotamist. Seda isegi juhul, kui isik on esitanud enne kuue kuu möödumist elamisloa taotluse. Kui isik on juba elamisloa taotluse esitanud, on põhjendatud, et ta on ka edasi RR-i subjekt.

Sarnane regulatsioon on RRS-is välismaalasele, kelle elamisloa või -õiguse tähtaeg on lõppenud, kuid kes on esitanud välismaalaste seaduses ettenähtud tähtaja jooksul pikendamistaotluse. RRS-i uue tervikteksti eelnõu seletuskirjas¹ põhjendati seda vajadust järgmiselt:

Muudatuse on tinginud vajadus reguleerida eespool nimetatud juhtudel isikutele avalike teenuste osutamise vajadust ja võimalust. Rahvastikuregistrisse kantud elukoha andmed on aluseks avaliku ülesande täitmisel, kui selle ülesande täitmine on seotud elukohajärgsusega. Nende isikute andmed, kes ei ole kehtiva RRS kohaselt rahvastikuregistri subjektid, kantakse rahvastikuregistri arhiivi (sh elukoha andmed). Seega ei ole sellistele isikutele võimalik osutada elukohajärgseid avalikke teenuseid. Samas viibivad need isikud Eestis seaduslikul alusel ning näiteks elamisloa või -õiguse pikendamise puhul on nende rahvastikuregistri subjekti staatuse taassamine väga tõenäoline. Kehtiva regulatsiooni kohaselt oleks aga nende isikute andmed vahepealsel ajal, st elamisloa või -õiguse kehtivuse tähtaja lõppemisest kuni pikendamise otsuse tegemiseni, rahvastikuregistri arhiivis ja nad ei olekski justkui vastava kohaliku omavalitsuse elanikud, see aga ei võimalda neil avalikke teenuseid saada. Muudatusega tagatakse, et nende isikute olukord seaduslikult Eestis viibimise ajal ei halveneks.

Sarnane on ka punktis 5.7.1 kirjeldatud muudatus.

4.7.2. Järeldus mitteregulatiivse lahenduse sobimatuse kohta

Siseministerium kaalus ka mitteregulatiivseid lahendusi, aga jõudis järeldusele, et parim viis seatud eesmärgini jõuda on muuta kehtivat õigust.

¹ Rahvastikuregistri seaduse eelnõu 382 SE [seletuskiri](#).

4.8. Välisriigid, mille regulatiivseid valikuid probleemi lahendamiseks on analüüsitud või on kavas seaduseelnõu koostamisel analüüsida

Kuna muudatus on pigem tehniline, ei ole vaja uurida ega analüüsida välisriikide õigusakte.

4.9. Regulaatiivsete võimaluste kirjeldus

RRS-i § 38 tuleb täiendada nii, et ka Eesti kodakondsuse kaotanud isikul oleks RR-i subjektsus kuni elamisloa menetlemise lõpuni. Alternatiivseid regulatiivseid võimalusi ei ole.

5. Pikendada EL-i kodaniku perekonnaliikme RR-i subjektsust pärast elamisõiguse lõppemist

5.1. Probleemi kirjeldus ja selle tekke põhjus

Probleem on, et EL-i kodaniku perekonnaliikme RR-i subjektsus lõpeb kehtiva õiguse kohaselt siis, kui lõpeb tema elamisõiguse kehtivusaeg. Euroopa Liidu kodaniku seaduse (edaspidi *ELKS*) kohaselt on aga välismaalane pärast elamisloa tähtaja lõppu RR-i subjekt veel vähemalt 90 päeva, mille jooksul on tal õigus saada elukohajärgseid teenuseid. RRS-is seda aga sätestatud ei ole.

5.2. Sihtrühm

Sihtrühm on EL-i kodanike perekonnaliikmed, kes on RR-i subjektid ja kelle subjektsus lõpeb kehtiva õiguse kohaselt siis, kui lõpeb nende elamisõiguse kehtivusaeg. Muudatuse tulemusel lõpeks nende RR-i subjektsus 90 päeva pärast elamisõiguse kehtivusaja lõppemist. Aastas antakse Eestis umbes 150-le EL-i kodaniku perekonnaliikmele tähtajaline elamisõigus.

RRS-i § 112² kohaselt käsitatakse EL-i kodanikuna RRS-is ka Ühendkuningriigi kodanikku, kes omandas elamisõiguse Eestis enne 2021. aasta 1. aprilli.

Muudatus mõjutab ka RR-i andmesaajaid. Muudatus aitab suurendada õigusselgust, kes on RR-i subjektid, ja tagada teenuste, sh elukohajärgsete teenuste osutamise EL-i kodanikele, kes viibivad Eestis seaduslikul alusel. RR-ist pärib aastas andmeid üle 200 ameti ja asutuse, kes teevad kokku üle 100 miljoni päringu.

5.3. Eesmärk ja saavutatava olukorra kirjeldus

RRS-i muudetakse nii, et EL-i kodaniku perekonnaliikme RR-i subjektsus ei lõpe edaspidi mitte siis, kui lõpeb elamisõiguse kehtivusaeg, vaid 90 päeva pärast seda.

5.4. Kehtiv regulatsioon

RRS-i § 5 punkti 5 kohaselt on RR-i üks subjekte tähtajalise elamisõiguse pikendamise taotluse esitanud EL-i kodaniku perekonnaliige.

RRS-i § 38 lõike 1 punkti 3 kohaselt lõpeb EL-i kodaniku perekonnaliikme RR-i subjektsus, kui lõpeb RR-i subjektsust määrava dokumendi tähtaeg või dokument tühistatakse või tunnistatakse kehtetuks.

RRS-i § 38 lõike 1 punktis 3 nimetatud RR-i subjektsust määrava dokumendi tähtaja lõppemise korral lõpeb välismaalase RR-i subjektsus välismaalaste seaduse § 43 lõikes 4 või 5 sätestatud tähtaja möödumisel, kui välismaalane ei ole taotlenud elamisloa pikendamist, uut tähtajalist elamisluba või pikaajalise elaniku elamisluba.

Seega on välismaalane pärast elamisloa tähtaja lõppu RR-i subjekt veel vähemalt 90 või 270 päeva. Sarnast regulatsiooni ei ole aga RRS-is sätestatud EL-i kodaniku perekonnaliikme kohta, kuigi ka tema peaks ELKS-i § 10 lõike 2³ alusel olema RR-i subjekt 90 päeva pärast elamisõiguse kehtivusaja lõppemist.

5.5. Tehtud uuringud

Muudatuse kohta ei ole tehtud uuringuid.

5.6. Kaasatud pooled

Teemat on arutatud Siseministeriumis ja kaasatud on olnud ka PPA, kes pooldab ideed, et EL-i kodaniku perekonnaliige oleks 90 päeva pärast elamisõiguse kehtivusaja lõppemist RR-i subjekt ja et RRS tuleks viia ELKS-iga vastavusse.

5.7. Probleemi võimalikud mitteregulatiivsed lahendused

5.7.1. Kaalutud võimalike mitteregulatiivsete lahenduste võrdlev analüüs

Kaalutud võimalikud mitteregulatiivsed lahendused

• Avalikkuse teavitamine	EI
• Rahastuse suurendamine	EI
• Mitte midagi tegemine ehk olemasoleva olukorra säilitamine	JAH
• Senise regulatsiooni parem rakendamine	EI
• Muu	EI

Kehtivat õigust muutmata ei oleks EL-i kodaniku perekonnaliige pärast elamisõiguse kehtivusaja lõppu enam RR-i subjekt, kuigi ELKS-i § 10 lõike 2³ kohaselt on EL-i kodaniku perekonnaliikmel õigus viibida Eestis 90 päeva jooksul elamisõiguse kehtivusaja lõppemise päevast arvates, kui tema elamisõigus lõppes tähtaja möödumisega.

Kui EL-i kodaniku perekonnaliige on Eestis seaduslikul alusel, võiks tal olla ka RR-i subjektsus (vt ka punkt 4.7.1).

5.7.2. Järeldus mitteregulatiivse lahenduse sobimatuse kohta

Siseministerium kaalus ka mitteregulatiivseid lahendusi, aga jõudis järeldusele, et parim viis seatud eesmärgini jõuda on muuta kehtivat õigust.

5.8. Välisriigid, mille regulatiivseid valikuid probleemi lahendamiseks on analüüsitud või on kavas seaduseelnõu koostamisel analüüsida

Kuna muudatus on pigem tehniline, ei ole vaja uurida ega analüüsida välisriikide õigusakte.

5.9. Regulaatiivsete võimaluste kirjeldus

RRS-i § 38 tuleb täiendada nii, et ka EL-i kodaniku perekonnaliikmel oleks RR-i subjektsus 90 päeva jooksul pärast elamisõiguse kehtivusaja lõppemist, kui tema elamisõigus lõppes tähtaja möödumisega. Alternatiivseid regulaatiivseid võimalusi ei ole.

6. Võimaldada lõpetada isiku elukoha andmete kehtivus, kui isiku elukoha aadressina on RR-i kantud aadress, mis puudub ADS-i infosüsteemis

6.1. Probleemi kirjeldus ja selle tekke põhjus

Probleem on, et RR-i ei tohiks lubada kanda elukoha aadressi, mis puudub ADS-i infosüsteemis, sest sel juhul on isiku elukoha aadress RR-is vale. Hetkel on see teatud juhtudel RRS-i § 94 lõike 2 kohaselt võimalik, sest sõna „aadressiobjekt“ hõlmab ka hoonestamata katastriüksust, kus ei ole võimalik püsivalt elada.

6.2. Sihtrühm

Sihtrühm on isikud, kellel on RR-is elukoha aadressina aadress, mida ei ole ADS-i infosüsteemis. Muudatuse tulemusena on KOV-il õigus lõpetada sellisel juhul isiku elukoha andmete kehtivus RR-is. Viimase kahe aasta jooksul on RRS-i § 94 lõike 2 alusel lõpetatud 81 isiku elukoha andmete kehtivus RR-is.

Muudatus mõjutab ka KOV-i ametnikke, kes registreerivad elukohti, sest muudatusega täpsustatakse ja muudetakse selgemaks olukord, millal KOV saab isiku elukoha andmete kehtivuse RR-is lõpetada. Elukohti registreerivaid ametnikke on 297.

Sihtrühm on ka RR-i andmesaajad, kes kasutavad RR-i elukoha andmeid ning teevad nende alusel otsuseid ja osutavad teenuseid. Muudatuse tulemusena saavad isikute elukoha andmed RR-is õigemaks, sest KOV-il on alus lõpetada isiku elukoha andmete kehtivus, kui tema elukoha aadressi ei ole ADS-i infosüsteemis. RR-ist pärib aastas andmeid üle 200 ameti ja asutuse, kes teevad kokku üle 100 miljoni päringu.

6.3. Eesmärk ja saavutatava olukorra kirjeldus

RRS-i § 94 lõiget 2 muudetakse nii, et KOV-il on edaspidi õigus lõpetada isiku elukoha andmete kehtivus RR-is juhul, kui isiku elukoha aadress puudub ADS-i infosüsteemis.

6.4. Kehtiv regulatsioon

RRS-i § 94 lõikes 2 on sätestatud, et kui isiku elukoha aadressina on RR-i kantud aadress, kus puudub aadressiobjekt, või kui ADS-i infosüsteemis toimunud aadressiandmete muudatuste alusel ei ole võimalik tuvastada isiku RR-i kantud elukoha uut aadressi, lõpetab KOV tema elukoha andmete kehtivuse RR-is.

Kuigi ka hoonestamata katastriüksus on aadressiobjekt, ei saa seal püsivalt elada ja sel juhul on elukoha andmed RR-is valed. Seega tuleb RRS-i § 94 lõiget 2 muuta.

6.5. Tehtud uuringud

Muudatuse kohta ei ole tehtud uuringuid.

6.6. Kaasatud pooled

Teema on tõstatanud Maa-amet.

6.7. Probleemi võimalikud mitteregulatiivsed lahendused

6.7.1. Kaalutud võimalike mitteregulatiivsete lahenduste võrdlev analüüs

Kaalutud võimalikud mitteregulatiivsed lahendused	
• Avalikkuse teavitamine	JAH
• Rahastuse suurendamine	EI
• Mitte midagi tegemine ehk olemasoleva olukorra säilitamine	JAH
• Senise regulatsiooni parem rakendamine	JAH
• Muu	EI

Lisaks RRS-i § 94 muutmisele on kaalutud avalikkuse teavitamist, et inimesed ei registreeriks oma elukohti sinna, kus nad tegelikult ei ela ja kus ei ole võimalik elada, näiteks kus ei ole eluruumi. Siseministeeriumi hinnangul ei aita aga see piisavalt kaasa seatud eesmärgi saavutamisele, sest inimesed võivad teadmatusel või pahatahtlikkusest ikka esitada elukohateates aadressi, kus pole näiteks hoonetki, kus saaks elada. Samas ei jää avalikkuse teavitamine kõrvale, vaid seda tehakse edasi paralleelselt regulatiivse lahendusega.

Ka kehtiva õiguse muutmata jätmine või parem rakendamine ei aita seatud eesmärki täiel määral saavutada. Kui valida regulatiivne lahendus, on KOV-il võimalik lõpetada isiku elukoha andmete kehtivus RR-is, kui tema elukoha aadress puudub ADS-i infosüsteemis. Kehtiva RRS-i sõnastus ei ole nii selge.

6.7.2. Järeldus mitteregulatiivse lahenduse sobimatuse kohta

Siseministeerium kaalus ka mitteregulatiivseid lahendusi, aga jõudis järeldusele, et parim viis seatud eesmärgini jõuda on muuta kehtivat õigust.

6.8. Välisriigid, mille regulatiivseid valikuid probleemi lahendamiseks on analüüsitud või on kavas seaduseelnõu koostamisel analüüsida

Kuna muudatus on pigem tehniline, ei ole vaja uurida ega analüüsida välisriikide õigusakte.

6.9. Regulatiivsete võimaluste kirjeldus

RRS-i § 94 lõiget 2 tuleb muuta nii, et KOV-il oleks võimalik lõpetada RR-is isiku elukoha andmete kehtivus, kui isiku elukoha aadressina on RR-i kantud aadress, mis puudub ADS-i infosüsteemis. Alternatiivseid regulatiivseid võimalusi ei ole.

7. Võimaldada moodustada EL-i kodanikule isikukood elukoha registreerimise menetluses ilma eraldiseisva isikukoodi andmise menetluseta

7.1. Probleemi kirjeldus ja selle tekke põhjus

Probleem on, et kehtiva õiguse kohaselt tuleb EL-i kodanikul elukoha registreerimiseks esitada isikukoodi taotlus ja alles seejärel elukohateade. Menetluse lihtsustamiseks võiks isikukoodi moodustada elukoha registreerimise menetluse osana sarnaselt näiteks abielu ja sünni registreerimise menetlusega. Seega esitaks inimene vaid ühe taotluse, mis hoiaks kokku nii aega kui ka oleks EL-i kodaniku jaoks lihtsam.

7.2. Sihtrühm

Sihtrühm on EL-i kodanikud, kellel ei ole Eesti isikukoodi ja kes soovivad registreerida oma elukoha Eestis. Hetkel peab EL-i kodanik, kes soovib elukohta registreerida, esitama koos elukohateatega ka isikukoodi taotluse. Isikukood moodustatakse isikukoodi andmise menetluses, st isikukoodita EL-i kodaniku elukoha registreerimisel tuleb esitada kaks taotlust – isikukoodi taotlus ja elukohateade – ning ametnik viib läbi kaks menetlust. 2022. aastal anti elukoha registreerimiseks isikukood 2961 EL-i kodanikule ja 2021. aastal 3526 EL-i kodanikule.

Muudatus mõjutab ka KOV-i ametnikke, sest neil ei ole vaja edaspidi anda EL-i kodanikule isikukoodi eraldi menetluses. See lihtsustab nende tööd ja hoiab kokku tööaega.

7.3. Eesmärk ja saavutatava olukorra kirjeldus

RRS-i muudetakse nii, et Eesti isikukoodita EL-i kodanik saab edaspidi isikukoodi elukoha registreerimise menetluses. EL-i kodanik esitab vaid ühe taotluse ehk elukohateate. Ta ei pea esitama eraldi isikukoodi taotlust ja KOV ei pea viima läbi isikukoodi andmise menetlust.

7.4. Kehtiv regulatsioon

RRS-i § 40 lõike 3 punkti 5 kohaselt annab EL-i kodanikule isikukoodi tema elukoha RR-i kandmisel KOV.

RRS-i § 40 lõikes 5 on sätestatud, et kui isikukood antakse RRS-i § 40 lõike 3 punktides 4 ja 5 sätestatud juhtudel, peab isik esitama isikukoodi saamiseks isiklikult kohapeal kirjaliku taotluse. Isikukoodi taotluse vorm on kehtestatud siseministri 3. jaanuari 2019. aasta määrusega nr 1 „Isikukoodide moodustamise ja andmise kord“.

RRS-i § 74 lõike 1 kohaselt esitab isik esitatava elukoha aadressi järgsele KOV-ile elukohateate elukoha aadressi kandmiseks RR-i. Elukohateate pabervorm on kehtestatud siseministri 3. jaanuari 2019. aasta määrusega nr 2 „Elukohaandmete rahvastikuregistrisse kandmise kord, vormid ja nende täitmise juhend“.

Seega, kehtiva õiguse kohaselt peab EL-i kodanik, kes soovib elukohta registreerida, esitama koos elukohateatega ka vormikohase isikukoodi taotluse. Isikukood moodustatakse isikukoodi andmise menetluses. See tähendab, et Eesti isikukoodita EL-i kodanik peab elukoha registreerimiseks esitama kaks taotlust – isikukoodi taotluse ja elukohateate – ning ametnik peab viima läbi kaks menetlust.

Kehtiv õigus ei võimalda moodustada EL-i kodanikule isikukoodi elukoha registreerimise menetluses, nagu on võimalik abielu ja sünni registreerimise menetluses.

7.5. Tehtud uuringud

Muudatuse kohta ei ole tehtud uuringuid.

7.6. Kaasatud pooled

Teemat ei ole arutatud huvirühmadega.

7.7. Probleemi võimalikud mitteregulatiivsed lahendused

7.7.1. Kaalutud võimalike mitteregulatiivsete lahenduste võrdlev analüüs

Kaalutud võimalikud mitteregulatiivsed lahendused	
• Avalikkuse teavitamine	EI
• Rahastuse suurendamine	EI
• Mitte midagi tegemine ehk olemasoleva olukorra säilitamine	JAH
• Senise regulatsiooni parem rakendamine	JAH
• Muu	EI

Kehtivat õigust muutmata peaks EL-i kodanik esitama kaks taotlust: isikukoodi taotluse ja elukohateate. See on koormav ja aeganõudev, eriti kuna osa andmeid tuleb esitada mõlemas taotluses. Kuna taotlused esitatakse samal ajal, ei ole andmete dubleerimine taotlustel vajalik ega kooskõlas andmete ühekordse esitamise põhimõttega.

Kui EL-i kodanik saaks esitada vaid elukohateate, oleks see vähem bürookraatlik ning EL-i kodaniku jaoks lihtsam ja kiirem. Kuna RRS ei võimalda anda EL-i kodanikule isikukoodi elukoha registreerimise menetluses, ei saaks RRS-i muutmata vaid ühte taotlust esitada ja isikukoodi tuleks anda eraldi menetluses. Seetõttu ei aita ka kehtiva õiguse parem rakendamine seatud eesmärki saavutada.

7.7.2. Järeldus mitteregulatiivse lahenduse sobimatuse kohta

Siseministeerium kaalus ka mitteregulatiivseid lahendusi, aga jõudis järeldusele, et parim viis seatud eesmärgini jõuda on muuta kehtivat õigust.

7.8. Välisriigid, mille regulatiivseid valikuid probleemi lahendamiseks on analüüsitud või on kavas seaduseelnõu koostamisel analüüsida

Kuna muudatus on pigem tehniline, ei ole vaja uurida ega analüüsida välisriikide õigusakte.

7.9. Regulatiivsete võimaluste kirjeldus

Isikukood on elukoha registreerimise eeldus. Ka näiteks abielu või sünni registreerimise eeldus on isikukood, aga neil juhtudel moodustatakse see abielu või sünni registreerimise menetluses. Selleks, et EL-i kodanikule oleks võimalik moodustada isikukood elukoha

registreerimise menetluses, tuleb see RRS-is sätestada. Alternatiivseid regulatiivseid võimalusi ei ole.

8. Loobuda isikukoodi andmise menetlusest RRS-is, mille tulemusena antakse isikukood vajadusel teises menetluses, kus on isikukoodi vaja

8.1. Probleemi kirjeldus ja selle tekke põhjus

Probleem on, et praegu ei saa RRS-i kohaselt anda isikukoodi riigi andmekogusse kandmiseks vajaduse järgi mõne teise menetluse osana. Samas on selline võimalus ette nähtud näiteks RRS-i § 40 lõike 3 punktis 2 toodud juhul, kus perekonnaseisuasutus annab isikukoodi perekonnasündmuse registreerimisel. Sellisel juhul isikukoodi taotlust ei esitata ning isikukood antakse perekonnasündmuse registreerimise taotluse ja isikut tõendava dokumendi alusel. Kui teha avalikud teenused ühest kohast kättesaadavaks, vähenevad nii välismaalase kui ka teenusepakkuja tehingukulud ja dubleerimine.

8.2. Sihtrühm

Sihtrühm on kõik välismaalased, kes vajavad Eesti isikukoodi riigi andmekogusse kandmiseks ja ei ole saanud seda muus menetluses. 2022. aastal anti taotluse alusel riigi andmekogusse kandmiseks 14 473 isikukoodi ja 2021. aastal 3345 isikukoodi. 2022. aastal anti oluliselt rohkem isikukoode, sest Eestisse saabusid Ukraina sõjapõgenikud. Võrdluseks: 2020. aastal anti isiku taotluse alusel riigi andmekogusse kandmiseks 2741 isikukoodi.

Muudatus mõjutab ka kõiki riigi andmekogu pidajaid.

Samuti mõjutab muudatus PKTS-i § 3 lõikes 3² nimetatud maakonnakeskuse kohaliku omavalitsuse üksuse (edaspidi *MK KOV*) ametnikke, kes viivad kehtiva õiguse kohaselt isiku taotluse alusel läbi isikukoodi andmise menetlusi.

Muudatus mõjutab lisaks Eesti välisesindusi, kes kinnitavad ja vajadusel edastavad välisriigis viibijate isikukoodi taotlusi.

Isikukoodi andjana on mõjutatud ka RR-i volitatud töötaja Siseministeriumi infotehnoloogia- ja arenduskeskus (edaspidi *SMIT*).

8.3. Eesmärk ja saavutatava olukorra kirjeldus

RRS-is tunnistatakse kehtetuks isikukoodi andmise menetluse sätted ja RRS-i muudetakse nii, et edaspidi antakse isikukood vajaduse järgi mõne teise menetluse osana ning eraldi isikukoodi taotlust ja isikukoodi andmise menetlust ei ole.

8.4. Kehtiv regulatsioon

RRS-i § 40 lõike 3 punkti 4 kohaselt annab isikukoodi riigi andmekogusse kandmiseks MK KOV või konsulaarametniku allkirjaga kinnitatud taotluse alusel volitatud töötaja ja punkti 5 kohaselt EL-i kodaniku elukoha RR-i kandmisel KOV.

RRS-i § 40 lõikes 5 on sätestatud, et kui isikukood antakse RRS-i § 40 lõike 3 punktides 4 ja 5 sätestatud juhtudel, peab isik esitama isikukoodi saamiseks isiklikult kohapeal kirjaliku

taotluse. Isikukoodi taotluse vorm on kehtestatud siseministri 3. jaanuari 2019. aasta määrusega nr 1 „Isikukoodide moodustamise ja andmise kord“.

RRS-i § 41 lõikes 1 on sätestatud loetelu andmetest, mis tuleb taotluses märkida, kui isik taotleb isikukoodi RRS-i § 40 lõike 3 punktides 4 ja 5 sätestatud juhtudel endale või oma alaealisele lapsele või eestkostetavale. Kui isikukoodi taotleja ja saaja ei ole sama isik, peab isikukoodi taotleja märkima taotlusesse ka enda kohta andmeid.

RRS-i §-s 42 on sätestatud isikukoodi moodustamisest keeldumise alused.

RRS-i kohaselt tuleb riigi andmekogusse kandmiseks ja EL-i kodaniku elukoha registreerimiseks taotleda isikukood ning viia selleks läbi eraldi menetlus. Praegu ei saa nendel juhtudel anda isikukoodi vajaduse järgi mõne teise menetluse osana. Samas on selline võimalus ette nähtud näiteks RRS-i § 40 lõike 3 punktis 2 toodud juhul, kus perekonnaseisu-asutus annab isikukoodi perekonnasündmuse registreerimisel. Sellisel juhul isikukoodi taotlust ei esitata ning isikukood antakse perekonnasündmuse registreerimise taotluse ja isikut tõendava dokumendi alusel.

8.5. Tehtud uuringud

Siseministeeriumi tellitud „Eesti isikukoodita inimestele isikukoodi väljastamise lahenduse äri- ja detailanalüüs“ valmib 2023. aasta lõpuks.

8.6. Kaasatud pooled

Teemat ei ole arutatud huvirühmadega.

8.7. Probleemi võimalikud mitteregulatiivsed lahendused

8.7.1. Kaalutud võimalike mitteregulatiivsete lahenduste võrdlev analüüs

Kaalutud võimalikud mitteregulatiivsed lahendused	
• Avalikkuse teavitamine	EI
• Rahastuse suurendamine	EI
• Mitte midagi tegemine ehk olemasoleva olukorra säilitamine	JAH
• Senise regulatsiooni parem rakendamine	JAH
• Muu	EI

Kehtivat õigust muutmata peab Eesti isikukoodita välismaalane, kes vajab isikukoodi riigi andmekogusse kandmiseks, pöörduma isikukoodi taotlemiseks MK KOV-i. See tähendab aga välismaalase põhjendamatu jooksutamist asutuste vahel. Isikukoodi andmine iseenesest ei anna välismaalasele õigusi ega tekita kohustusi. Kuna isikukoodi andmise menetluse eesmärk on anda isikukood teise menetluse jaoks, on otstarbekas anda isikukood menetluses, mille jaoks on isikukoodi vaja. Näiteks, kui välismaalane, kellel ei ole Eesti isikukoodi, soovib oma andmete kandmist töötamise registrisse, antakse isikukood andmete töötamise registrisse kandmise menetluses ja välismaalane ei pea isikukoodi saamiseks pöörduma MK KOV-i. Laheneb olukord, kus välismaalasi jooksutatakse riigiasutuste vahel. Kui siduda isikukoodi andmine konkreetse vajadusega, st konkreetse riigi andmekoguga, kuhu andmete kandmiseks on isikukoodi vaja, väheneb ka isikukoodide igaks juhuks taotlemine.

8.7.2. Järeldus mitteregulatiivse lahenduse sobimatuse kohta

Siseministerium kaalus ka mitteregulatiivseid lahendusi, aga jõudis järeldusele, et parim viis seatud eesmärgini jõuda on muuta kehtivat õigust.

8.8. Välisriigid, mille regulatiivseid valikuid probleemi lahendamiseks on analüüsitud või on kavas seaduseelnõu koostamisel analüüsida

Kuna muudatus on pigem tehniline, ei ole vaja uurida ega analüüsida välisriikide õigusakte.

8.9. Regulatiivsete võimaluste kirjeldus

Selleks, et RRS-is enam eraldi isikukoodi andmise menetlust ei oleks, tuleb tunnistada kehtetuks isikukoodi andmise menetluse sätted. RRS-is tuleb sätestada, kuidas antakse isikukood vajaduse järgi mõne teise menetluse osana, ning isikukoodi taotlust ja isikukoodi andmise menetlust ei ole enam vaja.

9. Lihtsustada EL-i kodaniku elukoha registreerimise menetlust juhul, kui EL-i kodanik registreerib oma elukoha Eestist välisriiki

9.1. Probleemi kirjeldus ja selle tekke põhjus

Probleem on, et sageli ei lõpeta EL-i kodanikud Eestist lahkudes oma elukoha andmete kehtivust RR-is, mistõttu jäävad nad RR-i subjektideks ja nende tähtajaline elamisõigus kehtib edasi, v.a elukoha andmete muutmise korral, kui ruumi omanik seda nõuab. Näiteks võivad EL-i kodanikud olla juba Eestist lahkunud ja neil ei ole võimalik kasutada enam e-teenust ega anda digiallkirja. Seetõttu on vaja võimaldada esitada elukohateade elektrooniliselt ilma EL-i kodaniku digiallkirjata, näiteks kui elukohateade on saadetud EL-i kodaniku omanimeliselt e-posti aadressilt või kui ametnik on muul moel veendunud elukohateate esitaja isikusamasuses. Praegu on võimalik saata oma välisriigi elukoha andmed vaid posti teel paberil allkirjastatud elukohateatega, mida EL-i kodanikud ei soovi ega pruugi teha.

Muudatus võimaldab viia menetluse läbi kiiremini ja ökonoomsemalt. Lisaks saavutatakse muudatusega parem andmekvaliteet, mis võimaldab KOV-idel pidada korrektsemat arvestust oma elanike üle. Kuna KOV-i ülesanne on osutada oma elanikele teenuseid ja anda toetusi, on see ebakorrektsete elukoha andmete puhul KOV-idele raskendatud.

Eesmärk on tagada EL-i kodanike õiged elukoha andmed RR-is. Elektroonilise elukohateate esitamine on inimesele lihtsam ja kiirem ning tagab suurema võimaluse, et EL-i kodanikud esitavad oma uued elukoha andmed ja nende elukoha andmed on seega RR-is õiged.

9.2. Sihtrühm

Sihtrühm on EL-i kodanikud, kes soovivad oma elukoha registreerida Eestist välisriiki.

Muudatus mõjutab ka KOV-e, kelle territooriumile on EL-i kodaniku elukoht registreeritud. Välisriigi elukoha andmed esitatakse viimase Eesti elukoha järgsele KOV-ile, kes kannab need RR-i ja viib selleks läbi menetluse.

Lisaks on sihtrühmas teised RR-i andmesaajad, kes samuti kasutavad oma ülesannete täitmisel EL-i kodanike RR-i andmeid, lähtudes nendest otsuste tegemisel. RR-ist pärib aastas andmeid üle 200 ameti ja asutuse, kes teevad kokku üle 100 miljoni päringu.

9.3. Eesmärk ja saavutatava olukorra kirjeldus

RRS-i muudetakse nii, et kui ametnik on veendunud isikusamasuses, on edaspidi võimalik EL-i kodanikul esitada välisriigi elukoha registreerimisel elukohateade lihtsustatud vormis ja viisil, näiteks ei nõuta EL-i kodanikult elukohateate digiallkirjastamist.

9.4. Kehtiv regulatsioon

RRS-i § 74 lõike 1 kohaselt esitab isik esitatava elukoha aadressi järgsele KOV-ile elukohateate elukoha aadressi kandmiseks RR-i. Sama paragrahvi lõike 2 kohaselt esitatakse elukohateade isiklikult või posti teel kirjalikult või elektrooniliselt digiallkirjastatult.

RRS-i § 80 lõike 1 kohaselt esitab RR-i subjekt välisriigi elukoha aadressi kandmiseks RR-i elukohateate RR-i kantud Eesti elukoha järgsele KOV-ile ja RRS-i §-s 95 nimetatata isik RR-is Eesti elukoha puudumise korral volitatud töötajale.

RRS-is ei ole EL-i kodaniku jaoks kehtestatud erisust, et tal oleks võimalik esitada välisriigi elukoha kohta elukohateade lihtsustatud korras.

9.5. Tehtud uuringud

Muudatuse kohta ei ole tehtud uuringuid.

9.6. Kaasatud pooled

Teema on tõstatanud KOV-id, kes küsivad, mida teha, kui EL-i kodanik soovib registreerida oma välisriigi elukoha, kuid tal ei ole võimalik elukohateadet digiallkirjastada.

9.7. Probleemi võimalikud mitteregulatiivsed lahendused

9.7.1. Kaalutud võimalike mitteregulatiivsete lahenduste võrdlev analüüs

Kaalutud võimalikud mitteregulatiivsed lahendused	
• Avalikkuse teavitamine	JAH
• Rahastuse suurendamine	EI
• Mitte midagi tegemine ehk olemasoleva olukorra säilitamine	JAH
• Senise regulatsiooni parem rakendamine	JAH
• Muu	EI

RRS-i kohaselt kehtivad EL-i kodaniku kohta kõik elukoha registreerimise menetluse reeglid, sh elukohateatele esitatud nõuded. Kui EL-i kodanik on Eestist lahkunud ja jätnud oma uue välisriigi elukoha andmed teatamata, on tal hiljem raskem neid andmeid uue elukohateatega esitada, sest e-kirjaga saadetud elukohateade tuleb RRS-i kohaselt digiallkirjastada. Kehtivat õigust muutmata on EL-i kodanikule oma uue välisriigi elukoha andmete esitamine vaevaline,

mistõttu jääb see tõenäoliselt tegemata ja EL-i kodanik jääb edasi RR-i subjektiks. Kui aga tahta soodustada seda, et Eestist lahkunud EL-i kodanik esitaks oma uue elukoha andmed, tuleks EL-i kodaniku elukohateate nõudeid leevendada, et kutsuda EL-i kodanikke üles hoidma oma elukoha andmeid lihtsustatud korras RR-is korrektsena.

Avalikkuse teavitamine aitab küll eesmärki teatud määral täita, kuid see ei ole piisav lahendus. Avalikkuse teavitamine vajadusest hoida oma elukoha andmed korras aitaks juhul, kui EL-i kodanik viibib veel Eestis, aga kui ta on juba Eestist lahkunud ja jätnud oma elukoha andmed muutmata, ei aita avalikkuse teavitamine enam eesmärki saavutada.

Ka kehtiva õiguse parem rakendamine ei anna soovitud tulemust, sest isegi kui EL-i kodanik tahaks teha oma elukoha andmed pärast Eestist lahkumist korda, ei ole tal üldjuhul võimalik oma elukohateadet digiallkirjastada. Tekib küsimus, mida teha nõuetele mittevastavate elukohateadetega: kas kanda need RR-i või mitte. Seega ei aita ka kehtiva õiguse parem rakendamine eesmärki täiel määral täita.

9.7.2. Järeldus mitteregulatiivse lahenduse sobimatuse kohta

Siseministeerium kaalus ka mitteregulatiivseid lahendusi, aga jõudis järeldusele, et parim viis seatud eesmärgini jõuda on muuta kehtivat õigust.

9.8. Välisriigid, mille regulatiivseid valikuid probleemi lahendamiseks on analüüsitud või on kavas seaduseelnõu koostamisel analüüsida

Kuna muudatus on pigem tehniline, ei ole vaja uurida ega analüüsida välisriikide õigusakte.

9.9. Regulatiivsete võimaluste kirjeldus

Praegu ei ole RRS-is sätestatud, et EL-i kodanik saab esitada välisriigi elukoha kohta elukohateate, mis ei vasta kõigile elukohateatele esitatud nõuetele. Selleks, et RRS-i kohaselt saaks võtta EL-i kodanikult vastu elukohateate, mis ei vasta kõigile elukohateatele esitatud nõuetele, tuleb näha RRS-is ette erisus. Alternatiivseid regulatiivseid võimalusi ei ole.

10. Võimaldada RRS-i § 100 lõikes 1 sätestatud kontaktandmete juurdepääs õigustatud huvi korral

10.1. Probleemi kirjeldus ja selle tekke põhjus

Probleem on, et hetkel ei väljastata RRS-i § 100 lõikes 1 nimetatud kontaktandmeid õigustatud huvi alusel, v.a mõned erijuhud. Muudatus võimaldaks RR-ist väljastada ka RRS-i § 100 lõikes 1 nimetatud kontaktandmeid, seega oleks võimalik RR-ist õigustatud huvi alusel saada rohkem kontaktandmeid kui praegu.

Kehtiva õiguse kohaselt ei saa kontaktandmeid väljastada isegi siis, kui esineb põhjendatud õigustatud huvi nendele juurdepääsu saamiseks, sest RRS-i § 58 lõike 3 kohaselt ei ole see lubatud. Õigustatud huvi alusel tehtud päringud on tasulised. See toob kaasa olukorra, kus on tasutud andmete juurdepääsu eest ja õigustatud huvi andmete juurdepääsuks on hinnatud põhjendatuks, kuid juurdepääsupiirangu tõttu ei ole RR-is olevaid kontaktandmeid võimalik väljastada. Sageli on kontaktandmeid vaja lepinguliste kohustuste täitmiseks, näiteks selleks, et teavitada kinnistuomanikke trasside projekteerimisest, kuid seda kohustust ei ole võimalik

RR-ist õigustatud huvi alusel saadavate kontaktandmete abil täita. Samas kogutakse just RR-i isikute kontaktandmeid ning lähtuma peaks esiteks RR-i eesmärgist võimaldada füüsilistele ja juriidilistele isikutele õigustatud huvi alusel kontaktandmetele juurdepääsu, et taaskasutada RR-is sisalduvat teavet, ning teiseks andmete ühekordse küsimise põhimõttest. Seega on kohane võimaldada õigustatud huvi alusel juurdepääs kõigile RR-i kantud kontaktandmetele, sh neile, mille on kogunud teine asutus oma menetluses, kuid mis on RRS-i kohaselt õigustatud huvi alusel juurdepääsupiiranguga.

Näidetena võib tuua olukorrad, kus põhjusel, et õigustatud huvi alusel ei väljastata RR-ist kõiki kontaktandmeid, ei ole isik saanud kätte võlanõuet, mis on viinud võlanõude kasvuni, või gaasiettevõtjal ei ole olnud võimalik teavitada kliente gaasikatkestusest.

Igal üksikul juhul, kui andmetele juurdepääsu andmist otsustatakse, hindab otsustaja ühelt poolt andmetele juurdepääsu küsija õigustatud huvi juurdepääsu saamiseks ja teiselt poolt selle isiku õigust eraelu puutumatusel, kelle andmetele juurdepääsu küsitakse. Rohkematele kontaktandmetele juurdepääs ei muuda otsustamise protsessi, vaid annab andmesaajale võimaluse õigustatud huvi korral täita paremini näiteks oma lepingulisi kohustusi. Näiteks saab ettevõtja, kes rajab trassi, teavitada tõhusamalt kinnistuomanikke ja sõlmida servituudi seadmisel maaomanikega kokkuleppeid. Juurdepääsutaotluse läbivaatamisel hinnatakse, kas on põhjendatud anda juurdepääs ainult telefoninumbri või e-posti aadressile või neile mõlemale või on kohane kontaktandmete väljastamisest keelduda. Seega, iga kord hinnatakse andmete saamise vajadust ja põhjendatust ning sellest lähtudes tehakse otsus andmete väljastamise kohta. Andmetele juurdepääsu otsustamisel lähtutakse isikuandmete töötlemise põhimõtetest, sh eesmärgipärasusest ja minimaalsusest.

Õigustatud huvi alusel isikuga kontakti saamiseks on võimalik saata küll ka kiri isiku elukoha aadressil, sest selle väljastamisele ei ole sellist juurdepääsupiirangut nagu kontaktandmete puhul, kuid see pole operatiivne ega mugav viis. Lisaks on kirja saatmine posti teel kulukam kui e-kirja saatmine või helistamine. Samuti võib öelda, et elukoha aadressi väljastamine on pigem suurem eraelu puutumatus riive kui telefoninumbri või e-posti aadressi väljastamine.

Kontaktandmed jäävad ka edaspidi kättesaadavaks avaliku ülesande täitja uuringu eesmärgil. Endiselt jääb aga kehtima piirang kontaktandmete väljastamisele RRS-i § 51 lõike 5 punkti 3 alusel reklaami eesmärgil ja punkti 4 alusel uuringute eesmärgil. Teisisõnu, reklaami eesmärgil ei võimaldata kontaktandmetele RR-ist juurdepääsu ei praegu ega ka RRS-i muudatusega.

10.2. Sihtrühm

Sihtrühm on isikud ja asutused, kes vajavad õigustatud huvi alusel kontaktandmeid, mille on RR-i kandnud teine asutus.

Muudatus mõjutab ka isikuid, kelle kontaktandmetele soovitakse juurdepääsu, sest suureneb võimalus, et RR-i kantud kontaktandmeid kasutades jõuavad nendeni isikud või asutused, kes on saanud RR-ist andmeid õigustatud huvi alusel. Praegu neil üldjuhul RRS-i § 100 lõikes 1 nimetatud kontaktandmetele juurdepääsu ei ole.

Muudatus mõjutab lisaks MK KOV-i ametnikke, kes õigustatud huvi alusel andmeid väljastavad, sest nad peavad edaspidi väljastama ka RRS-i § 100 lõikes 1 nimetatud kontaktandmeid, mida kehtiva RRS-i kohaselt ei väljastata. Lisaks peab SMIT tegema

muudatused RR-i infosüsteemide andmevahetuskihi (edaspidi *X-tee*) teenustes, mille kaudu väljastatakse kontaktandmeid ja milles on eristatud andmete juurdepääsu õigus: avaliku ülesande täitmiseks on juurdepääs rohkematele kontaktandmetele ja õigustatud huvi korral kehtib juurdepääsupiirang.

Mõju avaldub veel Siseministeriumile, sest ka Siseministerium teeb otsuseid õigustatud huvi alusel andmete väljastamise kohta.

10.3. Eesmärk ja saavutatava olukorra kirjeldus

RRS-i muudetakse nii, et RR-ist saab edaspidi väljastada õigustatud huvi alusel ka RRS-i § 100 lõikes 1 nimetatud kontaktandmeid, st rohkem ja erinevaid kontaktandmeid. Kehtiva õiguse kohaselt ei saa kontaktandmeid väljastada isegi siis, kui esineb põhjendatud õigustatud huvi nende juurdepääsu saamiseks, sest RRS-i § 58 lõike 3 kohaselt ei ole see lubatud.

10.4. Kehtiv regulatsioon

RRS-i § 100 lõikes 1 on sätestatud, et kui RR-i subjekt pöörduv menetluse käigus avalikku ülesannet täitva asutuse või isiku poole ning esitab lisa-aadressi ja kontaktandmed, mis erinevad RR-i kantud andmetest, kannab avalikku ülesannet täitev asutus või isik need RR-i.

RRS-i § 58 lõike 3 kohaselt ei ole õigustatud huvi korral õigust pääseda juurde RRS-i § 25 punktis 3 sätestatud andmetele ja § 100 lõikes 1 sätestatud kontaktandmetele, välja arvatud juhul, kui:

- 1) kontaktandmed on esitatud KOV-ile muu menetluse käigus;
- 2) kontaktandmetele juurdepääsu õigustatud huvi aluseks on teenuse osutamine avaliku ülesande täitjale.

Seega ei saa praegu RR-ist väljastada RRS-i § 100 lõikes 1 nimetatud kontaktandmeid, välja arvatud RRS-i § 58 lõike 3 punktides 1 ja 2 nimetatud juhtudel.

10.5. Tehtud uuringud

Muudatuse kohta ei ole tehtud uuringuid.

10.6. Kaasatud pooled

Siseministerium on arutanud teemat Andmekaitse Inspektsiooniga 9. novembri 2022. aasta kohtumisel. Kohtumisel lepiti kokku, et Siseministerium valmistab seadusemuudatuse ette. Samuti on pöördunud selle teemaga Siseministeriumi poole RR-i andmesaajad.

10.7. Probleemi võimalikud mitteregulatiivsed lahendused

10.7.1. Kaalutud võimalike mitteregulatiivsete lahenduste võrdlev analüüs

Kaalutud võimalikud mitteregulatiivsed lahendused

• Avalikkuse teavitamine	EI
• Rahastuse suurendamine	EI
• Mitte midagi tegemine ehk olemasoleva olukorra säilitamine	JAH

• Senise regulatsiooni parem rakendamine	EI
• Muu	EI

RRS ei võimalda õigustatud huvi alusel väljastada RRS-i § 100 lõikes 1 nimetatud kontaktandmeid. On ette tulnud olukordi, kus oleks olnud mõistlik kontaktandmed väljastada, kuid RRS-i järgi oli see keelatud. Kehtivat õigust muutmata peab leppima olukorraga, et isegi kui oleks põhjendatud kontaktandmed väljastada, neid siiski ei väljastata. Kui valida regulatiivne lahendus ja lubada ka RRS-i § 100 lõikes 1 nimetatud kontaktandmeid väljastada õigustatud huvi alusel, saaks ametnik hinnata, kas konkreetsel juhul oleks kontaktandmete väljastamine põhjendatud, ja teha kaalutusotsuse.

10.7.2. Järeldus mitteregulatiivse lahenduse sobimatuse kohta

Siseministeerium kaalus ka mitteregulatiivseid lahendusi, aga jõudis järeldusele, et parim viis seatud eesmärgini jõuda on muuta kehtivat õigust.

10.8. Välisriigid, mille regulatiivseid valikuid probleemi lahendamiseks on analüüsitud või on kavas seaduseelnõu koostamisel analüüsida

Kuna muudatus on pigem tehniline, ei ole vaja uurida ega analüüsida välisriikide õigusakte.

10.9. Regulatiivsete võimaluste kirjeldus

RRS-i tuleb täiendada nii, et RRS-i § 100 lõikes 1 nimetatud kontaktandmetele oleks juurdepääs ka õigustatud huvi korral. Alternatiivseid regulatiivseid võimalusi ei ole.

11. Kehtestada isikuandmete töötlemiseks õiguslik alus, et võimaldada teha koostööd mobiilsideettevõtjatega, et tagada RR-is telefoninumbrite õigsus

11.1. Probleemi kirjeldus ja selle tekke põhjus

Probleem on, et kehtivas õiguses ei ole kehtestatud õiguslikku alust vahetada andmeid mobiilsideettevõtjate ja RR-i andmebaaside vahel, et teha kindlaks, millised on ebakorrektsed telefoninumbriid, mis tuleb jätta RR-i kandmata või mille kehtivus tuleb RR-is lõpetada. RR-i kantud telefoninumbrite kvaliteet mõjutab otseselt riigi ja isikute suhtlemist. Usaldusväärsete, õigete ja ajakohaste telefoninumbrite kaudu saavad riigiasutused osutada kvaliteetseid riigiteenuseid. Õigete andmete abil saab lihtsamini ja kiiremini inimesi teavitada ning nendega suhelda.

11.2. Sihtrühm

Sihtrühm on RR-i andmesaajad.

Ka erasektori asutused ja eraisikud vajavad usaldusväärseid ja ajakohaseid telefoninumbreid, et isikutega suhelda.

Samuti mõjutab muudatus RR-i volitatud töötajat SMIT-i, sest kui RR-is oleks rohkem korrektsed telefoninumbreid, pöörduks RR-i kasutajate poole nende parandamiseks vähem.

11.3. Eesmärk ja saavutatava olukorra kirjeldus

RRS-i täiendatakse nii, et edaspidi on võimalik vahetada andmeid RR-i ja mobiilsideettevõtja andmebaasi vahel, et teha kindlaks, millised on ebakorrektsed telefoninumbrid, mis tuleb jätta RR-i kandmata, ja milliste RR-i kantud telefoninumbrite kehtivus tuleb lõpetada.

11.4. Kehtiv regulatsioon

RRS-is ei ole sätestatud õiguslikku alust isikuandmete töötlemiseks, et oleks võimalik vahetada andmeid RR-i ja mobiilsideettevõtjate andmebaaside vahel, et teha kindlaks, millised on ebakorrektsed telefoninumbrid, mis tuleb jätta RR-i kandmata. Samuti ei ole reguleeritud võimalust kontrollida seda, kas RR-i kantud telefoninumbrid on kasutusel.

11.5. Tehtud uuringud

Muudatuse kohta ei ole tehtud uuringuid.

11.6. Kaasatud pooled

Teemat on arutatud mobiilsideettevõtjatega Elisa, Tele2 ja Telia.

11.7. Probleemi võimalikud mitteregulatiivsed lahendused

11.7.1. Kaalutud võimalike mitteregulatiivsete lahenduste võrdlev analüüs

Kaalutud võimalikud mitteregulatiivsed lahendused	
• Avalikkuse teavitamine	EI
• Rahastuse suurendamine	EI
• Mitte midagi tegemine ehk olemasoleva olukorra säilitamine	JAH
• Senise regulatsiooni parem rakendamine	EI
• Muu	EI

Kehtivat õigust muutmata kasvab pidevalt RR-is valede telefoninumbrite arv. Valesid telefoninumbreid on RR-is ilma mobiilsideettevõtjate koostööta keeruline ja väga aeganõudev leida. RR-i andmete korrastamise käigus on aastatega parandatud kokku üle 7500 telefoninumbri, kuid kõiki valesid telefoninumbreid pole võimalik ilma mobiilsideettevõtjate abita RR-is üles leida, sest ei ole teada, millised telefoninumbrid on kasutusel. Samas mõjutab telefoninumbrite kvaliteet otseselt riigi ja isikute suhtlemist. Usaldusväärsete, õigete ja ajakohaste telefoninumbrite kaudu saavad riigiasutused osutada kvaliteetseid avalikke teenuseid. Samuti saab vajadusel lihtsamini ja kiiremini inimesi teavitada ja nendega suhelda, mis võib teatud ajakriitilistes olukordades osutada otsustavaks.

11.7.2. Järeldus mitteregulatiivse lahenduse sobimatuse kohta

Siseministerium kaalus ka mitteregulatiivseid lahendusi, aga jõudis järeldusele, et parim viis seatud eesmärgini jõuda on muuta kehtivat õigust.

11.8. Välisriigid, mille regulatiivseid valikuid probleemi lahendamiseks on analüüsitud või on kavas seaduseelnõu koostamisel analüüsida

Kuna muudatus on pigem tehniline, ei ole vaja uurida ega analüüsida välisriikide õigusakte.

11.9. Regulaatiivsete võimaluste kirjeldus

RRS-is tuleb sätestada õiguslik alus isikuandmete töötlemiseks, et mobiilsideettevõtjate andmebaaside ja RR-i vahel oleks võimalik vahetada andmeid. Andmevahetuse eesmärk ei ole saada teada, kellele telefoninumber kuulub, vaid kas see on kasutusel, st aktiivne, või mitte.

Praegu ei ole täpne protsess veel mobiilsideettevõtjatega kokku lepitud. Põhimõtte peaks aga olema järgmine: enne kui telefoninumber RR-i kantakse, tehakse mobiilsideettevõtjate andmebaasidesse automaatpäring, millega kontrollitakse, kas telefoninumber on kasutusel. Kui telefoninumber on kasutusel, kantakse see RR-i. Ka juba RR-i kantud telefoninumbri puhul tuleb andmeid tagantjärele kontrollida.

12. Võimaldada kontaktandmete ja lisa-aadressi RR-i kandmist, kui samad andmed on juba RR-is olemas

12.1. Probleemi kirjeldus ja selle tekke põhjus

Probleem on, et RRS-i kohaselt keeldutakse kontaktandmete ja lisa-aadressi kandmisest RR-i, kui samad andmed on juba RR-is olemas. Seega ei saa isik kinnitada, et varem esitatud andmed on ka hetkel kehtivad ja ajakohased. RR-i andmesaajad vajavad põhjendatult ajakohaseid ja korrektseid kontaktandmeid. Seega on oluline, et RR-is oleks info ka selle kohta, et andmed on juba varem RR-i kantud, kuid isik on ka hiljem need uuesti esitanud, st kinnitanud nende kehtivust ja õigsust.

12.2. Sihtrühm

Sihtrühm on RR-i andmesaajad. RR-ist pärib andmeid aastas üle 200 andmekogu, mis teevad kokku üle 100 miljoni päringu.

Muudatus mõjutab ka isikuid, kelle kontaktandmeid päritakse.

12.3. Eesmärk ja saavutatava olukorra kirjeldus

RRS-i § 101 muudetakse nii, et edaspidi on võimalik kanda kontaktandmed ja lisa-aadress RR-i ka siis, kui samad kontaktandmed või lisa-aadress on juba varem RR-i kantud.

12.4. Kehtiv regulatsioon

RRS-i § 101 kohaselt keeldutakse isiku kontaktandmete ja lisa-aadressi RR-i kandmisest, kui kontaktandmete või lisa-aadressina esitatud aadress on varem kantud RR-i isiku elukoha või viibimiskoha aadressi, kontaktandmete või lisa-aadressina.

Seega ei ole RRS-i kohaselt võimalik kanda kontaktandmeid või lisa-aadressi RR-i, kui samad kontaktandmed või lisa-aadress on juba varem RR-i kantud.

12.5. Tehtud uuringud

Siseministeriumi rahvastiku toimingute osakond on koostanud kontaktandmete ja lisa-aadressi RR-i kandmise kohta analüüsi, mille põhjal pakutakse VTK-s võimalusi, kuidas seda saaks paremini reguleerida.

12.6. Kaasatud pooled

Teema on tõstatanud RR-i koostööpartnerid, kes soovivad, et kontaktandmete ja lisa-aadressi kvaliteet paraneks.

12.7. Probleemi võimalikud mitteregulatiivsed lahendused

12.7.1. Kaalutud võimalike mitteregulatiivsete lahenduste võrdlev analüüs

Kaalutud võimalikud mitteregulatiivsed lahendused	
• Avalikkuse teavitamine	EI
• Rahastuse suurendamine	EI
• Mitte midagi tegemine ehk olemasoleva olukorra säilitamine	JAH
• Senise regulatsiooni parem rakendamine	EI
• Muu	EI

Kehtivat õigust muutmata ei ole teada, et inimene esitas uuesti samad kontaktandmed või lisa-aadressi ehk uuendas neid. Kui oleks võimalik näha, et andmeid on uuendatud ehk samu kontaktandmeid või lisa-aadressi oleks võimalik uuesti esitada, oleks RR-i andmesaajatel suurem kindlus, et RR-is olevad kontaktandmed ja lisa-aadress on ajakohased ja korrektsed ning neile saab inimesega kontakti võtmisel tugineda.

12.7.2. Järeldus mitteregulatiivse lahenduse sobimatuse kohta

Siseministerium kaalus ka mitteregulatiivseid lahendusi, aga jõudis järeldusele, et parim viis seatud eesmärgini jõuda on muuta kehtivat õigust.

12.8. Välisriigid, mille regulatiivseid valikuid probleemi lahendamiseks on analüüsitud või on kavas seaduseelnõu koostamisel analüüsida

Kuna muudatus on pigem tehniline, ei ole vaja uurida ega analüüsida välisriikide õigusakte.

12.9. Regulatiivsete võimaluste kirjeldus

RRS-i § 101 tuleb muuta nii, et RR-i oleks võimalik kanda kontaktandmed ja lisa-aadress ka siis, kui samad kontaktandmed või lisa-aadress on juba varem RR-i kantud. Näiteks nähtuks sel juhul RR-ist kontaktandmete ja lisa-aadressi uuendamise kuupäev. Alternatiivseid regulatiivseid võimalusi ei ole.

13. Võimaldada RR-is määrata 0–7-aastase lapse haridustasemeks automaatselt „hariduseta/alusharidus“

13.1. Probleemi kirjeldus ja selle tekke põhjus

Probleem on, et 0–7-aastastele määratakse sageli RR-is vale haridustase. Laste eest esitavad ütluspõhiseid andmeid nende vanemad, sh andmeid haridustaseme kohta. Kuna väga väikestele lastele haridustaseme määramine tekitab vanemates segadust ja on tõstatanud küsimuse, kas see on otstarbekas, lihtsustatakse muudatusega lapsele haridustaseme määramist nii, et 0–7-aastasele lapsele määratakse automaatselt haridustase „hariduseta/alusharidus“, sest üldjuhul ei saa neil muud kõrgemat lõpetatud haridustaset olla.

Muudatusega välistatakse olukorrad, kus vanemad on näiteks ekslikult määranud oma eelkooliealise lapse haridustasemeks taseme, mis ei saa olla nii väikese lapse puhul võimalik. Muudatus lihtsustab ametnike tööd, sest ametnikud ei pea vanemaid haridustaseme määramises enam nii palju nõustama ega ekslikult määratud haridustaseme parandamiseks nendega suhtlema.

13.2. Sihtrühm

Sihtrühm on 0–7-aastaste laste vanemad.

Muudatus mõjutab ka perekonnaseisumetnikke ja teisi KOV-i ametnikke, kes puutuvad muudatusega kokku muudes menetlustes.

Samuti mõjutab muudatus RR-i volitatud töötajat SMIT-i, kes peab ebakorrektsaid andmeid parandama.

13.3. Eesmärk ja saavutatava olukorra kirjeldus

RRS-i täiendatakse nii, et edaspidi määratakse 0–7-aastasele lapsele automaatselt haridustase „hariduseta/alusharidus“ ja vanemad ei pea seda ise tegema.

13.4. Kehtiv regulatsioon

RRS-is ei ole sätestatud, et 0–7-aastase lapse haridustasemeks määratakse automaatselt „hariduseta/alusharidus“. Praegu peavad vanemad määrama haridustaseme ise.

13.5. Tehtud uuringud

Muudatuse kohta ei ole tehtud uuringuid.

13.6. Kaasatud pooled

Teemaga on pöördutud nii KOV-ide kui ka Siseministeeriumi poole, andes teada, et see on probleem.

13.7. Probleemi võimalikud mitteregulatiivsed lahendused

13.7.1. Kaalutud võimalike mitteregulatiivsete lahenduste võrdlev analüüs

Kaalutud võimalikud mitteregulatiivsed lahendused

• Avalikkuse teavitamine	JAH
• Rahastuse suurendamine	EI
• Mitte midagi tegemine ehk olemasoleva olukorra säilitamine	JAH
• Senise regulatsiooni parem rakendamine	JAH
• Muu	EI

VTK koostamisel kaaluti ka avalikkuse teavitamist ja selgitamist, et 0–7-aastaste laste haridustase saab olla vaid „hariduseta/alusharidus“, aga sellel ei ole pikaajalist mõju, sest info ununeb inimestel.

Alternatiivina kaaluti ka kehtiva õiguse paremat rakendamist nii, et ametnikud nõustaksid vanemaid selles teemas rohkem, kuid ka see lahendus ei välista seda, et vanemad määraksid oma lapsele vale haridustaseme. Seega ei aita ka see jõuda soovitud eesmärgini, et kõikide 0–7-aastaste laste haridustase oleks RR-is „hariduseta/alusharidus“. Ka kehtiva õiguse muutmata jätmine ei aitaks soovitud eesmärki saavutada. Kui kehtivat õigust muuta, saab välistada olukorra, kus 0–7-aastase lapse haridustase on muu kui „hariduseta/alusharidus“.

13.7.2. Järeldus mitteregulatiivse lahenduse sobimatuse kohta

Siseministerium kaalus ka mitteregulatiivseid lahendusi, aga jõudis järeldusele, et parim viis seatud eesmärgini jõuda on muuta kehtivat õigust.

13.8. Välisriigid, mille regulatiivseid valikuid probleemi lahendamiseks on analüüsitud või on kavas seaduseelnõu koostamisel analüüsida

Kuna muudatus on pigem tehniline, ei ole vaja uurida ega analüüsida välisriikide õigusakte.

13.9. Regulatiivsete võimaluste kirjeldus

Nagu punktis 13.7.1 analüüsitud, on probleemi võimalik lahendada ka mitteregulatiivselt, kuid kuigi see võib soodustada eesmärgi saavutamist, ei taga see seda täiel määral. Seetõttu tuleb RRS-is sätestada, et 0–7-aastase lapse haridustasemeks määratakse automaatselt „hariduseta/alusharidus“. 0–7-aastase lapse haridustasemeks ei tohiks olla võimalust valida muud kui „hariduseta/alusharidus“.

14. Muuta õigusselgemaks RRS-i § 53 lõikes 1³ sätestatud volitusnorm andmete juurdepääsu tagamise kohta

14.1. Probleemi kirjeldus ja selle tekke põhjus

Probleem on, et andmete juurdepääsu kitsendamiseks peaks volitusnormist, sh selles viidatavatest sätetest, selguma, et lisaks RRS-ile võivad piirangud tuleneda ka teistest õigusaktidest. RRS-i § 53 lõikes 1³ sätestatud volitusnormist see ei selgu.

14.2. Sihtrühm

Sihtrühm on kõik inimesed, kes loevad mingil põhjusel RRS-i, näiteks ametnikud oma tööülesannete täitmiseks või tavainimesed, kes soovivad oma RR-i andmetele juurdepääsu.

14.3. Eesmärk ja saavutatava olukorra kirjeldus

RRS-i § 53 lõikes 1³ sätestatud volitusnormi muudetakse nii, et see on edaspidi selgem ja arusaadavam.

14.4. Kehtiv regulatsioon

RRS-i § 53 lõike 1³ kohaselt kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega RRS-i § 45 lõikes 1 nimetatud RR-i kantud isiku enda, tema alaealiste laste ja eestkostetavate ning surnud abikaasa andmetele juurdepääsu tagamise täpsema korra. Volitusnormist, sh selles viidatavatest sätetest, ei selgu, et lisaks RRS-ile võivad piirangud tuleneda ka teistest õigusaktidest.

14.5. Tehtud uuringud

Muudatuse kohta ei ole tehtud uuringuid.

14.6. Kaasatud pooled

Ettepanek muuta RRS-i volitusnorm selgemaks tuli teise eelnõu kooskõlastamise raames Justiitsministeeriumilt.

14.7. Probleemi võimalikud mitteregulatiivsed lahendused

14.7.1. Kaalutud võimalike mitteregulatiivsete lahenduste võrdlev analüüs

Kaalutud võimalikud mitteregulatiivsed lahendused	
• Avalikkuse teavitamine	EI
• Rahastuse suurendamine	EI
• Mitte midagi tegemine ehk olemasoleva olukorra säilitamine	JAH
• Senise regulatsiooni parem rakendamine	EI
• Muu	EI

Volitusnormi muutmata ei saa selle sõnastust parendada ega selgemaks muuta. Volitusnormi lugejal on küll võimalus lugeda selle eelnõu seletuskirja, millega volitusnorm sätestati, ja vaadata volitusnormi alusel kehtestatud määrust, aga see ei muuda volitusnormi ennast selgemaks. Vaid RRS-i muutmisega on võimalik volitusnormi sõnastust edendada.

14.7.2. Järeldus mitteregulatiivse lahenduse sobimatuse kohta

Siseministeerium kaalus ka mitteregulatiivseid lahendusi, aga jõudis järeldusele, et parim viis seatud eesmärgini jõuda on muuta kehtivat õigust.

14.8. Välisriigid, mille regulatiivseid valikuid probleemi lahendamiseks on analüüsitud või on kavas seaduseelnõu koostamisel analüüsida

Kuna muudatus on pigem tehniline, ei ole vaja uurida ega analüüsida välisriikide õigusakte.

14.9. Regulaatiivsete võimaluste kirjeldus

Õigusselguse nimel tuleb muuta RRS-i § 53 lõikes 1³ sätestatud volitusnormi sõnastust. Alternatiivseid regulatiivseid võimalusi ei ole.

15. Välistada RR-i subjektide hulgast RRS-i § 5 punktis 6 nimetatud laps, kui ta on sündinud välisriigis ja tema andmed kantakse RR-i välisriigi sünnidokumendilt andmehõivekandega

15.1. Probleemi kirjeldus ja selle tekke põhjus

Laps, kes põlvneb Eestis elamisloa või elamisõiguse alusel elavast välismaalasest, on RR-i subjekt kuni üheaastaseks saamiseni, või kui elamisloa, elamisõiguse või Eesti kodakondsuse saamise taotlus on esitatud enne lapse üheaastaseks saamist, kuni taotluse menetluse lõppemiseni. See kehtib isegi siis, kui laps ei ole sündinud Eestis.

Kui laps ei ole sündinud Eestis, ei saa olla kindel, et ta tuleb kindlasti Eestisse elama ja tal peab olema RR-i subjektsus. RRS-i kohaselt loetakse see laps aga RR-i subjektiks isegi siis, kui ta Eestis ei ela.

Kui see laps, kes ei ole Eestis sündinud ja kelle andmed kantakse RR-i välisriigi sünnidokumendilt andmehõivekandega, tahab saada edaspidi RR-i subjektiks, tuleb tema Eesti või välisriigi elukoha andmed kanda RR-i. Elukoha andmete RR-i kandmiseks on sellel lapsel vaja Eestis elamisluba.

15.2. Sihtrühm

Sihtrühm on lapsed, kes põlvnevad Eestis elamisloa või elamisõiguse alusel elavast välismaalasest, kuni üheaastaseks saamiseni, või kui elamisloa, elamisõiguse või Eesti kodakondsuse saamise taotlus on esitatud enne lapse üheaastaseks saamist, kuni taotluse menetluse lõppemiseni, samuti selliste laste vanemad.

Sihtrühm on ka PPA ja KOV-id.

15.3. Eesmärk ja saavutatava olukorra kirjeldus

RRS-i muudetakse nii, et edaspidi ei saa kõik RRS-i § 5 punktis 6 nimetatud lapsed RR-i subjektsust automaatselt. Seega, kui RRS-i § 5 punktis 6 nimetatud laps, kes ei ole Eestis sündinud ja kelle andmed kantakse RR-i välisriigi sünnidokumendilt andmehõivekandega, tahab saada RR-i subjektiks, tuleb tema Eesti või välisriigi elukoha andmed kanda RR-i. Elukoha andmete RR-i kandmiseks on sellel lapsel vaja Eestis elamisluba.

15.4. Kehtiv regulatsioon

RRS-i § 5 punkti 6 kohaselt on laps, kes põlvneb Eestis elamisloa või elamisõiguse alusel elavast välismaalasest, RR-i subjekt kuni üheaastaseks saamiseni, või kui elamisloa, elamisõiguse või Eesti kodakondsuse saamise taotlus on esitatud enne lapse üheaastaseks saamist, kuni taotluse menetluse lõppemiseni.

Välismaalaste seaduse § 150¹ lõike 1 kohaselt saab alaealine laps, kes on Eestis sündinud või kes asub kohe pärast sündi koos vanema või vanematega Eestisse elama, tähtajalise elamisloa, et asuda elama Eestis elava vanema juurde, kui vanemal on lapse sünni ajal kehtiv Eesti tähtajaline elamisluba.

15.5. Tehtud uuringud

Muudatuse kohta ei ole tehtud uuringuid.

15.6. Kaasatud pooled

Teemat on arutatud Siseministeriumis ja kaasatud on olnud ka PPA.

15.7. Probleemi võimalikud mitteregulatiivsed lahendused

15.7.1. Kaalutud võimalike mitteregulatiivsete lahenduste võrdlev analüüs

Kaalutud võimalikud mitteregulatiivsed lahendused

• Avalikkuse teavitamine	EI
• Rahastuse suurendamine	EI
• Mitte midagi tegemine ehk olemasoleva olukorra säilitamine	JAH
• Senise regulatsiooni parem rakendamine	EI
• Muu	EI

Kehtivat õigust muutmata saaksid kõik RRS-i § 5 punktis 6 nimetatud lapsed RR-i subjektideks. Elamisluba vormistatakse nendele lastele automaatselt. Elamisloa vormistamisel ei vii PPA hetkel läbi menetlust ega võta ühendust lapse vanematega. Samuti ei selgita PPA välja, kas välisriigis sündinud RRS-i § 5 punktis 6 nimetatud laps asub Eestisse elama või mitte.

Seega ei ole RRS-i muutmata võimalik välistada, et RR-i subjektide hulka arvatakse automaatselt RRS-i § 5 punktis 6 nimetatud lapsed, kes on sündinud välisriigis ja kelle andmed kantakse RR-i välisriigi sünnidokumendilt andmehõivekandega.

15.7.2. Järeldus mitteregulatiivse lahenduse sobimatuse kohta

Siseministerium kaalus ka mitteregulatiivseid lahendusi, aga jõudis järeldusele, et parim viis seatud eesmärgini jõuda on muuta kehtivat õigust.

15.8. Välisriigid, mille regulatiivseid valikuid probleemi lahendamiseks on analüüsitud või on kavas seaduseelnõu koostamisel analüüsida

Kuna muudatus on pigem tehniline, ei ole vaja uurida ega analüüsida välisriikide õigusakte.

15.9. Regulaatiivsete võimaluste kirjeldus

RRS-i tuleb muuta nii, et RRS-i § 5 punktis 6 nimetatud laps, kes on sündinud välisriigis ja kelle andmed kantakse RR-i välisriigi sünnidokumendilt andmehõivekandega, ei saaks automaatselt RR-i subjektsust. Samuti tuleb muuta välismaalaste seaduse § 150. Alternatiivseid regulatiivseid võimalusi ei ole.

16. Muuta välisriigi aadressi RR-i kandmise reegleid

16.1. Probleemi kirjeldus ja selle tekke põhjus

Probleem on, et esimest korda Eesti kodakondsust tõendava isikut tõendava dokumendi väljaandmisel kantakse isiku elukoha andmetena RR-i välisriigi nimetus, võttes aluseks isikut tõendava dokumendi väljaandmise taotlusel esitatud kontaktandmed. See tähendab, et isiku elukoha andmetena kantakse RR-i vaid välisriigi nimetus, mitte täpne aadress. See omakorda tähendab, et isik peab elukoha andmete RR-i kandmiseks esitama elukohateate. See on isikule lisakohustus. Selleks, et vältida tarbetut koormust, tuleks kanda tema elukoha andmetena RR-i isikut tõendava dokumendi taotlusel esitatud kontaktaadress.

Muudatus hõlmab vaid esimest Eesti kodakondsust tõendava isikut tõendava dokumendi väljaandmise taotlust. Järgmistel kordadel, kui isik taotleb isikut tõendavat dokumenti, kohaldub talle välisriigis elava Eesti kodaniku elukoha andmete esitamise tavaregulatsioon.

16.2. Sihtrühm

Sihtrühm on ametnikud, kes registreerivad elukohti. Neid on 297.

Laiem sihtrühm on kõik isikud, kelle andmed kantakse RR-i Eesti kodakondsust tõendava isikut tõendava dokumendi esmakordsel väljaandmisel.

Sihtrühm on ka RR-i andmesaajad, kes kasutavad RR-i kantud elukoha andmeid ning teevad nende alusel otsuseid ja osutavad teenuseid.

16.3. Eesmärk ja saavutatava olukorra kirjeldus

RRS-i muudetakse nii, et Eesti kodakondsust tõendava isikut tõendava dokumendi esmakordsel väljaandmisel on edaspidi võimalik kanda RR-i isiku elukoha andmetena isikut tõendava dokumendi väljaandmise taotlusel esitatud kontaktaadress.

16.4. Kehtiv regulatsioon

RRS-i § 71 lõikes 3 on sätestatud, et kui isiku andmed kantakse RR-i esimest korda Eesti kodakondsust tõendava isikut tõendava dokumendi väljaandmisel, kantakse tema elukoha

andmetena RR-i välisriigi nimetus, võttes aluseks isikut tõendava dokumendi väljaandmise taotlusel kontaktandmetena esitatud andmed.

16.5. Tehtud uuringud

Muudatuse kohta ei ole tehtud uuringuid.

16.6. Kaasatud pooled

Siseministerium on arutanud teemat Välisministeriumiga.

16.7. Probleemi võimalikud mitteregulatiivsed lahendused

16.7.1. Kaalutud võimalike mitteregulatiivsete lahenduste võrdlev analüüs

Kaalutud võimalikud mitteregulatiivsed lahendused	
• Avalikkuse teavitamine	EI
• Rahastuse suurendamine	EI
• Mitte midagi tegemine ehk olemasoleva olukorra säilitamine	JAH
• Senise regulatsiooni parem rakendamine	EI
• Muu	EI

Kehtivat õigust muutmata ei ole võimalik seatud eesmärki saavutada. Selleks, et esimest korda Eesti kodakondsust tõendava isikut tõendava dokumendi väljaandmisel oleks võimalik kanda RR-i isiku elukoha andmetena isikut tõendava dokumendi väljaandmise taotlusel esitatud kontaktaadress, on vaja muuta RRS-i.

16.7.2. Järeldus mitteregulatiivse lahenduse sobimatuse kohta

Siseministerium kaalus ka mitteregulatiivseid lahendusi, aga jõudis järeldusele, et parim viis seatud eesmärgini jõuda on muuta kehtivat õigust.

16.8. Välisriigid, mille regulatiivseid valikuid probleemi lahendamiseks on analüüsitud või on kavas seaduseelnõu koostamisel analüüsida

Kuna muudatus on pigem tehniline, ei ole vaja uurida ega analüüsida välisriikide õigusakte.

16.9. Regulatiivsete võimaluste kirjeldus

RRS-i § 71 lõikest 3 tuleb jätta välja tekstiosa „välisriigi nimetus, võttes aluseks“.

17. Võimaldada kolmanda riigi kodanikul oma lapse sünni registreerimisel avaldada lapse kodakondsus

17.1. Probleemi kirjeldus ja selle tekke põhjus

Probleem on, et PKTS-is ei ole reguleeritud kolmanda riigi kodaniku õigust oma lapse sünni registreerimisel avaldada, milline on lapse kodakondsus. Praegu peavad lapsevanemad dokumenteerima esmalt lapse kodakondsuse PPA-s ja seejärel kantakse see RR-i. 2017. aastal

tehtud välismaalaste seaduse muudatuse² alusel saab laps automaatselt elamisloa, kui tema vanem on välismaalane, kes elab Eestis elamisloa alusel. Selleks ei viida läbi menetlust ega võeta ühendust vanematega. See on PPA-s tekitanud olukorra, kus lapsele automaatselt väljastatud elamisloal jääb kodakondsuse lahter tühjaks. PPA on üritanud ka ise lapse kodakondsuse määrata.

Kui vanemad ei nõustu kodakondsusega, mille PPA on elamisloakaardile märkinud, ja tõestavad, et lapsel on muu kodakondsus, tuleb väljastada riigi kulul uus elamisloakaart.

PPA tuvastab lapse kodakondsuse siis, kui vanemad tulevad talle isikut tõendavat dokumenti taotlema, ja sellisel juhul ei õnnestu ka esmast isikut tõendavat dokumenti lapsele iseteeninduse kaudu tellida, vaid tuleb minna teenindusse kohapeale. Samas võib see juhtuda alles siis, kui laps on saanud 15-aastaseks, kuna lapsel pole kohustust isikut tõendavat dokumenti varem taotleda.

Kodakondsuseta elamisload riigi infosüsteemides tekitavad segadust ka riigi elanikkonna statistikas. PPA koormuse ja riigi kulul tasuta isikut tõendavate dokumentide väljastamise vähendamiseks ning riigi elanikkonna statistikas suurema selguse tagamiseks on vaja võimaldada ka kolmanda riigi kodanikul avaldada oma lapse sünni registreerimisel lapse kodakondsus. Selleks tuleb see PKTS-is sätestada.

17.2. Sihtrühm

Sihtrühm on kolmandate riikide kodanikud. 2021. aastal registreeris oma lapse sünni Eestis 490 ja 2022. aastal 715 kolmanda riigi kodanikku.

Samuti mõjutab muudatus perekonnaseisuametnikke, kes registreerivad sündi, ja PPA ametnikke, kes väljastavad elamisloa.

17.3. Eesmärk ja saavutatava olukorra kirjeldus

PKTS-i täiendatakse nii, et kolmanda riigi kodanik saab edaspidi oma lapse sünni registreerimisel avaldada kohe lapse kodakondsuse ja ei pea seda tegema eraldi menetluses nagu praegu.

17.4. Kehtiv regulatsioon

Reeglid, kuidas määratakse sünni registreerimisel lapsele kodakondsus, on sätestatud PKTS-i § 24 lõikes 4. Kui üks vanematest on Eesti kodanik, saab laps Eesti kodakondsuse automaatselt. Kui vanemad on EL-i kodanikud, määratakse kodakondsus vanemate avalduse alusel. Kolmanda riigi kodaniku lapse kodakondsuse valik on aga PKTS-is reguleerimata.

17.5. Tehtud uuringud

Muudatuse kohta ei ole tehtud uuringuid.

² Välismaalaste seaduse ja teiste seaduste muutmise seadus. – [RT I, 03.01.2017, 1.](#)

17.6. Kaasatud pooled

Siseministeerium on arutanud teemat PPA-ga 29. aprilli 2022. aasta kohtumisel. Kohtumisel lepitati kokku, et Siseministeerium valmistab seadusemuudatuse ette.

17.7. Probleemi võimalikud mitteregulatiivsed lahendused

17.7.1. Kaalutud võimalike mitteregulatiivsete lahenduste võrdlev analüüs

Kaalutud võimalikud mitteregulatiivsed lahendused	
• Avalikkuse teavitamine	EI
• Rahastuse suurendamine	EI
• Mitte midagi tegemine ehk olemasoleva olukorra säilitamine	JAH
• Senise regulatsiooni parem rakendamine	EI
• Muu	EI

PKTS-is ei ole reguleeritud kolmanda riigi kodaniku õigust oma lapse sünni registreerimisel avaldada, milline on lapse kodakondsus. See tähendab, et on võimalik jätkata ka kehtiva õigusega, kuid see ei ole ei lapsevanemale ega riigile mõistlik lahendus. Muudatuse tulemusena saavad kolmandate riikide kodanikud oma lapse sünni registreerimisel avaldada kohe ka oma lapse kodakondsuse ja ei pea seda tegema eraldi menetluses nagu praegu. Muudatus aitab lihtsustada ja kiirendada kolmandate riikide kodanike laste kodakondsuse avaldamist ja õige kodakondsusega elamisloa väljastamist, mida kehtivat õigust muutmata ei kaasneks.

17.7.2. Järeldus mitteregulatiivse lahenduse sobimatuse kohta

Siseministeerium kaalus ka mitteregulatiivseid lahendusi, aga jõudis järeldusele, et parim viis seatud eesmärgini jõuda on muuta kehtivat õigust.

17.8. Välisriigid, mille regulatiivseid valikuid probleemi lahendamiseks on analüüsitud või on kavas seaduseelnõu koostamisel analüüsida

Kuna muudatus on pigem tehniline, ei ole vaja uurida ega analüüsida välisriikide õigusakte.

17.9. Regulatiivsete võimaluste kirjeldus

Selleks, et kolmanda riigi kodanik saaks oma lapse sünni registreerimisel avaldada, milline on lapse kodakondsus, tuleb see õigus sätestada PKTS-i §-s 24, nagu see on sätestatud PKTS-i § 24 lõikes 4 Eesti või muu EL-i kodaniku lapse puhul. Alternatiivseid regulatiivseid võimalusi ei ole.

18. Tunnistada kehtetuks PKTS-i § 38 lõike 1 punkt 3, sest kehtiva õiguse kohaselt ei saa kohtumääruse alusel alaealise abielluja teovõimet laiendada

18.1. Probleemi kirjeldus ja selle tekke põhjus

Varem oli võimalik alaealisena abielluda, sest PKS-i § 1 lõike 3 kohaselt võis kohus alaealise teovõime laiendamise sätete kohaselt laiendada vähemalt 15-aastaseks saanud isiku teovõimet

nende toimingute tegemiseks, mis on vajalikud abielu sõlmimiseks ning abieluga seotud õiguste teostamiseks ja kohustuste täitmiseks. 1. novembril 2022. aastal jõustus aga karistusseadustiku, perekonnaseaduse ja tsiviilkohtumenetluse seadustiku muutmise seadus (seksuaalse enesemääramise ja abiellumise eapiiri muutmine)³, millega tunnistati PKS-i § 1 lõige 3 kehtetuks. Probleem on, et ekslikult jäi selle seadusega kehtetuks tunnistamata PKTS-i § 38 lõike 1 punkt 3, mille kohaselt lisatakse abiellumisavaldusele kohtumäärus alaealise abielluja teovõime laiendamise kohta.

18.2. Sihtrühm

Sihtrühm on alaealised, kes soovivad alaealisena abielluda.

Muudatus mõjutab ka perekonnaseisuaetnikke, kes abielusid registreerivad.

18.3. Eesmärk ja saavutatava olukorra kirjeldus

PKTS-i § 38 lõike 1 punkt 3 tunnistatakse kehtetuks.

18.4. Kehtiv regulatsioon

PKTS-i § 38 lõike 1 punkti 3 kohaselt lisatakse abiellumisavaldusele kohtumäärus alaealise abielluja teovõime laiendamise kohta.

1. novembril 2022. aastal jõustunud karistusseadustiku, perekonnaseaduse ja tsiviilkohtumenetluse seadustiku muutmise seaduse (seksuaalse enesemääramise ja abiellumise eapiiri muutmine) kohaselt tunnistati kehtetuks PKS-i § 1 lõige 3, mille kohaselt võis kohus alaealise teovõime laiendamise sätete kohaselt laiendada vähemalt 15-aastase isiku teovõimet nende toimingute tegemiseks, mis on vajalikud abielu sõlmimiseks ning abieluga seotud õiguste teostamiseks ja kohustuste täitmiseks. Ekslikult jäi aga selle seadusega kehtetuks tunnistamata PKTS-i § 38 lõike 1 punkt 3.

18.5. Tehtud uuringud

Muudatuse kohta ei ole tehtud uuringuid.

18.6. Kaasatud pooled

Vajadus tunnistada kehtetuks PKTS-i § 38 lõike 1 punkt 3 tuleneb 1. novembril 2022. aastal jõustunud karistusseadustiku, perekonnaseaduse ja tsiviilkohtumenetluse seadustiku muutmise seadusest (seksuaalse enesemääramise ja abiellumise eapiiri muutmine). Teisi pooli kaasatud ei ole.

18.7. Probleemi võimalikud mitteregulatiivsed lahendused

18.7.1. Kaalutud võimalike mitteregulatiivsete lahenduste võrdlev analüüs

Kaalutud võimalikud mitteregulatiivsed lahendused

- Avalikkuse teavitamine

EI

³ [RT I, 08.06.2022, 1.](#)

• Rahastuse suurendamine	EI
• Mitte midagi tegemine ehk olemasoleva olukorra säilitamine	EI
• Senise regulatsiooni parem rakendamine	EI
• Muu	EI

Ei kaalutud alternatiivseid lahendusi, sest kehtetuks tunnistamata jäänud PKTS-i säte on vastuolus PKS-iga ja tuleb tunnistada kehtetuks.

18.7.2. Järeldus mitteregulatiivse lahenduse sobimatuse kohta

Alternatiivseid lahendusi ei kaalutud. Ainus viis seatud eesmärgini jõuda on muuta kehtivat õigust.

18.8. Välisriigid, mille regulatiivseid valikuid probleemi lahendamiseks on analüüsitud või on kavas seaduseelnõu koostamisel analüüsida

Kuna muudatus on pigem tehniline, ei ole vaja uurida ega analüüsida välisriikide õigusakte.

18.9. Regulatiivsete võimaluste kirjeldus

PKTS-i § 38 lõike 1 punkt 3 tuleb tunnistada kehtetuks. Alternatiivseid regulatiivseid võimalusi ei ole.

19. Regulatiivsete võimaluste Eesti Vabariigi põhiseaduse ning EL-i ja rahvusvahelise õigusega määratud raamid

Regulatiivsed lahendused on seotud järgmiste Eesti Vabariigi põhiseaduse (edaspidi *PS*) paragrahvidega:

- § 12: kõik on seaduse ees võrdsed;
- § 14: õigus korraldusele ja menetlusele;
- § 19: igal inimesel on õigus vabale eneseteostusele;
- § 26: igal inimesel on õigus perekonna- ja eraelu puutumatusel.

PS-i kommenteeritud väljaandes on märgitud: „Informatsiooniline enesemääramine tähendab igal inimesel õigust ise otsustada, kas ja kui palju tema kohta andmeid kogutakse ja salvestatakse, seetõttu on eraelu kaitse üheks oluliseks valdkonnaks isikuandmete kaitse. Riigikohtu halduskollegium on märkinud: „Eraelu puutumatusena käsitatakse muu hulgas isikuandmete kogumist, säilitamist, kasutamist ja avalikustamist.“ (RKHKo 12.07.2012, 3-3-1-3-12, p 19)“.⁴

Kui PS-is ei ole sätestatud inimväärikust eraldi põhiõigusena, on see sätestatud põhiseadusliku põhimõttena PS-i §-s 10.

Hea halduse põhimõtte kohaselt tuleb tagada inimesele menetluse käigus vajalik teave ja anda talle piisavalt selgitusi, et võimaldada tal teostada oma õigusi ja vabadusi.

⁴ [Eesti Vabariigi põhiseadus. Kommenteeritud väljaanne](#) 2020, kommentaar 24 § 26 kohta.

Rahvusvahelisi kohtulahendeid VTK-s käsitletud teemadel Eesti kohta ei ole. Kavandatavad muudatused ei ole vastuolus PS-i ega Eesti kohta kehtiva rahvusvahelise ja EL-i õigusega.

II. Regulaatiivsete võimaluste mõjude eelanalüüs ja mõju olulisus

20. Kavandatavad muudatused ja nende mõjud

20.1. Võimaldada registreerida lapse elukoht KOV-i algatusel ilma teise vanema nõusolekuta

20.1.1. Mõju riigiasutuste korraldusele, tuludele ja kuludele

I

Mõju sihtrühm: KOV-id (79)

Sihtrühm on väike, hõlmates vaid KOV-i ametnikke, kes elukohti registreerivad.

Mõju ulatus on väike, sest KOV-id registreerivad ka praegu laste elukohti. Seda ka juhul, kui teise vanema nõusolekut ei ole, kuigi selleks ei ole RRS-is sõnaselget alust. Seega ei too muudatus KOV-idele eeldatavasti kaasa kohanemiskulusi.

Mõju esinemise sagedus on väike. Juhtumeid, kus lapse elukoht tuleb registreerida KOV-i algatusel teise vanema nõusolekuta, tuleb ette, aga mitte regulaarselt igal tööpäeval. Mõju esinemise sagedus võib KOV-iti varieeruda.

Muudatus on KOV-i ametnikele positiivne, sest annab kindluse, et KOV-i algatusel on lubatud lapse elukohta registreerida ka ilma teise vanema nõusolekuta. Edaspidi ei pea KOV-i ametnikud olemasolevaid sätteid tõlgendama, vaid saavad hinnata konkreetse juhtumi asjaolusid ja teha RRS-i lisatava sätte alusel kaalutusotsuse lapse elukoha registreerimise kohta teise vanema nõusolekuta. KOV-i ametnikud ei saa muudatusega õigust määrata lapse elukohta, vaid õiguse kanda RR-i lastekaitseametniku edastatud fakti selle kohta, kus laps tegelikult elab.

II

Mõju sihtrühm: lastekaitseametnikud

Sihtrühm on väike, hõlmates KOV-i lastekaitseametnikke.

Mõju ulatus on väike. Käsiraamatu „Lastekaitsetöö kohalikus omavalitsuses“ kohaselt hõlmab lastekaitsetöö KOV-is „laste ja perede informeerimist, erivajadustega laste ja perede andmekogu pidamist, laste õiguste ja huvide esindamist, asendushoolduse korraldamist ja järelevalvet selle üle, lastele ja peredele teenuste korraldamist, koostööd ametiasutustega, organisatsioonidega, lastehoolekande ennetavate tegevuste korraldamist ja planeerimist ning statistikat ja aruandlust“.⁵ Seega ei too muudatus lastekaitseametnikele eeldatavasti kaasa kohanemiskulusi, sest nad peavad seisma laste õiguste ja huvide eest ka praegu.

⁵ Korp, Erki, Reet Rääk 2004. [Lastekaitsetöö kohalikus omavalitsuses](#). Käsiraamat. Tallinn, lk 23.

Mõju esinemise sagedus on väike. Juhtumeid, kus lastekaitseametnikul tuleb teha kindlaks lapse tegelik elukoht, tuleb ette, aga mitte regulaarselt igal tööpäeval. Mõju esinemise sagedus võib varieeruda.

Muudatus on lastekaitseametnikele positiivne, sest annab võimaluse paremini kaitsta laste huve. Kui lastekaitseametnik on veendunud lapse tegelikus elukohas, saab ta anda sellest KOV-ile teada ja lapse elukoht on võimalik vajadusel KOV-i algatusel registreerida ka teise vanema nõusolekuta kohta, kus laps tegelikult elab.

III

Mõju sihtrühm: RR-i andmesaajad

Sihtrühm on suur, hõlmates potentsiaalselt kõiki RR-i andmesaajaid.

Mõju ulatus on keskmine. Kui lapse elukoha andmed on RR-is korrektsed, on RR-i andmesaajal võimalus osutada teenuseid lapse elukohale lähemal.

Mõju avaldumise sagedus on pigem väike või keskmine.

Ebasoovitava mõju kaasnemise risk on väike. Muudatus on sihtrühma jaoks positiivne, sest sihtrühmal on võimalik saada ajakohasemaid ja korrektsemaid andmeid, millele oma tegevuses tugineda.

20.1.2. Sotsiaalne mõju

I

Mõju sihtrühm: isikud, kelle lapse elukoht registreeritakse KOV-i algatusel ilma nende nõusolekuta

Sihtrühm on väike.

Mõju ulatus võib olla suur. Samas aga registreerivad KOV-id ka praegu laste elukohti juhul, kui teise vanema nõusolekut ei ole, kuigi selleks ei ole RRS-is sõnaselget alust.

Mõju esinemise sagedus on väike. Juhtumeid, kus KOV-il tuleb registreerida lapse elukoht KOV-i algatusel ilma teise vanema nõusolekuta, võib tulla inimese elus ette, kuid mitte tihti ja regulaarselt.

Muudatus on sihtrühmale eeldatavasti negatiivne, sest nende arvamusega ei ole arvestatud või nendega ei ole olnud võimalik ühendust saada. Seega ei pruugi KOV-i otsus lapse elukoha registreerimise kohta ilma teise vanema nõusolekuta olla kooskõlas selle vanema tahtega.

II

Mõju sihtrühm: isikud, kelle lapse elukoht registreeritakse nende soovil KOV-i algatusel ilma teise vanema nõusolekuta

Sihtrühm on väike.

Mõju ulatus võib olla suur. Samas aga registreerivad KOV-id ka praegu laste elukohti juhul, kui teise vanema nõusolekut ei ole, kuigi selleks ei ole RRS-is sõnaselget alust.

Mõju esinemise sagedus on väike. Juhtumeid, kus KOV-il tuleb registreerida lapse elukoht omal algatusel teise vanema nõusolekuta, võib tulla inimese elus ette, kuid mitte tihti ja regulaarselt.

Muudatus on sihtrühmale eeldatavasti positiivne, sest tegelikku lapse elukohta on RR-is vaja näiteks kooli- ja lasteaiakoha määramisel. Kui lapsel on RR-is korrektsed elukoha andmed, on võimalik määrata lapsele näiteks tema elukoha lähedane kool.

III

Mõju sihtrühm: lapsed, kelle elukoht registreeritakse KOV-i algatusel ilma teise vanema nõusolekuta

Sihtrühm on väike.

Mõju ulatus on keskmine. Kui lastekaitseametnik teeb kindlaks lapse tegeliku elukoha aadressi ja see kantakse RR-i, võib lapsel olla vaja kohaneda, sest ta võib olla saanud teenuseid teisest KOV-ist, kuigi ta seal realselt ei elanud.

Mõju esinemise sagedus on väike. Juhtumeid, kus KOV-il tuleb registreerida lapse elukoht omal algatusel ilma teise vanema nõusolekuta, võib tulla lapse elus ette, kuid eeldatavasti ei koli lapsed iga päev ega ilma teise vanema nõusolekuta.

Muudatus on sihtrühmale eeldatavasti positiivne, sest tegelikku lapse elukohta on RR-is vaja näiteks kooli- ja lasteaiakoha määramisel. Kui lapsel on RR-is korrektsed elukoha andmed, on võimalik määrata talle näiteks tema elukoha lähedane kool. KOV teeb oma kaalutusotsuse lapse huvidest lähtudes. Seega tagab otsus lapse huvide kõige parema kaitse.

Järeldus mõju olulisuse kohta: muudatusel ei ole olulist koormavat mõju. Seega ei ole mõju oluline. Muudes valdkondades muudatus mõju ei avalda ja seega muud mõju ei hinnata.

20.2. Laiendada RRS-is sätestatud teatud rahvastiku toimingute menetlustes vähemalt 15-aastase alaealise haldusteovõimet

20.2.1. Mõju riigiasutuste korraldusele, tuludele ja kuludele

Mõju sihtrühm: KOV-id, sh MK KOV-id

Sihtrühm on KOV-id, kes peavad tagama alaealistele, kelle haldusteovõimet on laiendatud, juurdepääsu nende RR-i andmetele. Teatud RR-i andmetele tagatakse juurdepääs KOV-is, teatud andmetele MK KOV-is kohapeal. Seega peavad edaspidi KOV-id, sh MK KOV-id, võtma eespool nimetatud andmeid vastu ka alaealistelt ja need RR-i kandma.

Sihtrühm on väike, hõlmates KOV-ide, sh MK KOV-ide ametnikke, kes tagavad andmetele juurdepääsu ja võtavad näiteks kontaktandmeid RR-i kandmiseks vastu.

Mõju ulatus on keskmine. Võivad kaasneda muutused sihtrühma käitumises, kuid eeldatavasti ei too need kaasa kohanemiskursusi. KOV-id, sh MK KOV-id, tagavad ka praegu inimestele juurdepääsu nende andmetele. See ei ole nende jaoks uus ülesanne. Samas peavad KOV-id, sh MK KOV-id, jälgima edaspidi alaealise vanust, et teada, kas nad peavad tagama talle juurdepääsu tema andmetele, ja võtma alaealise iseseisvalt esitatud andmeid vastu.

Mõju esinemise sagedus on pigem väike, sest eeldatavasti ei hakka kõik alaealised näiteks igal tööpäeval KOV-is, sh MK KOV-is, oma andmeid esitama.

Ebasoovitava mõju kaasnemise risk on pigem väike. Kui alaealised saavad esitada KOV-idele, sh MK KOV-idele, vaid kontaktandmeid ja ütluspõhiseid andmeid, ei ole ohtu, et kaasneb väga suur negatiivne tagajärg, isegi kui esitatakse valeandmeid. Samas on teada, et on ka teovõimelisi täisealisi, kes võivad esitada valeandmeid, sh oma laste kohta. Valeandmete esitamise risk on ka täisealiste puhul. Seega ei tohiks see olla takistuseks, miks alla 18-aastastel ei tohiks olla oma RR-i andmetele juurdepääsu ja miks nad ei tohiks teatud andmeid RR-i esitada. Positiivne on, et kui alaealistel tekib harjumus oma RR-i andmeid vaadata ja hoida neid korrektsena, võib arvata, et nad hoiavad ka hiljem täiskasvanutena oma RR-i andmeid korrektsena. See on KOV-i, sh MK KOV-i töös oluline, tagamaks, et inimeste andmed oleksid RR-is õiged ja ajakohased.

20.2.2. Sotsiaalne mõju

I

Mõju sihtrühm: vähemalt 15-aastase alaealise vanemad

Sihtrühm on keskmine või suur.

Mõju ulatus on keskmine. Võivad kaasneda muutused sihtrühma käitumises, kuid eeldatavasti ei too need kaasa kohanemiskursusi. Vähemalt 15-aastase alaealise vanemad peavad harjuma sellega, et neil ei ole enam ainuõigust pääseda juurde oma alaealise lapse RR-i andmetele ja et neil ei pruugi olla enam õigust esitada RR-i kõiki oma alaealise lapse andmeid.

Mõju esinemise sagedus võib varieeruda, sest võib eeldada, et kõik vähemalt 15-aastased alaealised ei hakka aktiivselt oma kontaktandmeid RR-i esitama või RR-i portaalis oma andmeid vaatama. Seega võib vanematele, kelle lapsed on aktiivsemad, avalduda mõju sagedamini, osale vanematest ei pruugi aga mõju üldse avalduda.

Ebasoovitava mõju kaasnemise risk on keskmine. On vanemaid, keda häirib näiteks, kui tema lapsele saadetakse kiri, et alaealise vanemad peaksid vaatama kontaktandmed RR-is üle ja vajadusel neid uuendama. Alaealise haldusteovõime laiendamise korral pööratakse otse alaealise poole vaid siis, kui kõnealune küsimus on seotud otse alaealisega, st kus alaealine saab iseseisvalt tegutseda. Näiteks saadetakse alaealisele KOV-i volikogu valimiste teabeleht ning edastatakse infot isikut tõendava dokumendi taotlemise menetluses ja EL-i kodanikule isikukoodi andmise või tema elukoha registreerimise menetluses, st menetlustes, kus alaealine saab olla ise avaldaja. Muudes menetlustes, kus alaealise haldusteovõimet ei ole laiendatud, tuleb suhelda alaealise vanema kui tema seadusliku esindajaga ja sel juhul kasutatakse suhtlemiseks vanema kontaktandmeid.

Positiivne mõju avaldub selles, et ka laps peab võtma oma teatud andmete esitamise eest vastutuse. Nii ei pea vanemad näiteks lapse telefoninumbri vahetamise korral meeles pidama, et lapse uus telefoninumber tuleb esitada RR-i kandmiseks. Seda saab teha vähemalt 15-aastane alaealine ise ja vähendada sellega oma vanemate halduskoormust.

II

Mõju sihtrühm: vähemalt 15-aastased alaealised

Sihtrühmas on üle 25 000 inimese.

Mõju ulatus on suur. Kehtiva õiguse kohaselt ei ole alaealistel iseseisvalt juurdepääsu oma RR-i andmetele ega õigust esitada andmeid RR-i kandmiseks. Muudatusega antakse vähemalt 15-aastastele alaealistele õigus iseseisvalt oma RR-i andmetega tutvuda, sh RR-i portaal, samuti õigus esitada RR-i kandmiseks kontaktandmeid ja ütluspõhiseid andmeid. See on vähemalt 15-aastastele alaealistele suur muudatus, sest nende vastutus suureneb, kuigi haldustegevõimet plaanitakse laiendada vaid niivõrd, et alaealine saab esitada RR-i teatud andmeid ja tutvuda oma RR-i andmetega.

Mõju esinemise sagedus varieerub, sest see oleneb sellest, kas alaealine soovib tutvuda oma RR-i andmetega ja oma kontaktandmeid või ütluspõhiseid andmeid uuendada.

Kui alaealine näeb oma RR-i andmeid näiteks RR-i portaal, ei ole sellel otseseid negatiivseid tagajärgi. Alaealine on seetõttu lihtsalt oma andmetest paremini teadlik. Samas andmete esitamise puhul peab arvestama riskiga, et alaealine ei pruugi veel täielikult mõista, et valeandmete esitamisel võivad olla õiguslikud tagajärjed. Samas on ka täiskasvanuid, kes isegi teovõimelisena ei taha esitada õigeid andmeid või ei saa aru, et valeandmete esitamine ei ole õige. Kui anda alaealistele juba varakult väiksema kaaluga kohustusi, võimaldab see neil õppida oma tegude eest vastutama.

Järeldus mõju olulisuse kohta: muudatusel ei ole olulist koormavat mõju. Seega ei ole mõju oluline. Muudes valdkondades muudatus mõju ei avalda ja seega muud mõju ei hinnata.

20.3. Pikendada Eesti kodakondsuse kaotanud isiku RR-i subjektsuse lõppemise tähtaega

20.3.1. Mõju riigiasutuste korraldusele, tuludele ja kuludele

Mõju sihtrühm: RR-i andmesaajad

Sihtrühma suurust võib hinnata keskmiseks. RRS-i § 6 lõike 2 kohaselt lähtutakse avaliku ülesande täitmisel RR-i kantud põhiaandmetest. Seega kuuluvad sihtrühma kõik avaliku ülesande täitjad, kes RR-i andmetele tuginevad.

Mõju ulatus on keskmine. Võivad kaasneda muutused sihtrühma käitumises, kuid eeldatavasti ei too need kaasa kohanemiskulusi. RR-i andmesaajad peavad pidama tulevikus meeles, et endine Eesti kodanik on ka elamisloa menetlemise ajal RR-i subjekt. Nende isikute andmed, kes ei ole RR-i subjektid, kantakse RR-i arhiivi. Isikutele, kes ei ole RR-i subjektid, ei ole võimalik osutada elukohajärgseid avalikke teenuseid. Samas viibib endine Eesti kodanik elamisloa taotlemise ajal Eestis seaduslikul alusel ja näiteks elamisloa või -õiguse

pikendamise puhul on väga tõenäoline, et isik saab uuesti RR-i subjektiks. Seega on RR-i andmesaajatele oluline, et Eesti kodakondsuse kaotanud isikute puhul valitseks õigusselgus.

Mõju esinemise sagedus on üldjuhul väike, sest eeldatavasti ei pea RR-i andmesaajad puutuma igal tööpäeval kokku Eesti kodakondsuse kaotanud isikutega, kes on esitanud elamisloa taotluse.

Ebasoovitava mõju kaasnemise risk on pigem väike, sest muudatus suurendab õigusselgust ja sellel on sihtrühmale positiivne mõju.

20.3.2. Sotsiaalne mõju

Mõju sihtrühm: Eesti kodakondsuse kaotanud isikud, kes taotlevad pärast kodakondsuse kaotamist kuue kuu jooksul elamisloa

Sihtrühma suurust võib hinnata väikeseks, sest Eesti kodakondsuse kaotanud isikuid, kes taotlevad pärast kodakondsuse kaotamist elamisloa, ei ole palju.

Mõju ulatus on keskmine. Võivad kaasned muutused sihtrühma käitumises, kuid eeldatavasti ei too need kaasa kohanemiskursi.

Mõju esinemise sagedus võib varieeruda. Mõju avaldub sagedamini inimestele, kes kasutavad aktiivselt avalikke teenuseid ja saavad toetusi, sest neid saavad endised Eesti kodanikud vaid siis, kui nad on RR-i subjektid.

Ebasoovitava mõju kaasnemise risk on väike. Muudatus on sihtrühmale positiivne. Nende endiste Eesti kodanike andmed, kes elamisloa taotlevad, ei muutu enne elamisloa otsuse tegemist kehtetuks. Nad on edasi RR-i subjektid ja selle KOV-i elanikud, kus nad elavad. Seega on neil ka elamisloa taotluse menetlemise ajal võimalik saada elukohajärgsest KOV-ist avalikke teenuseid ja toetusi. Muudatusega tagatakse, et Eesti kodakondsuse kaotanud isikute olukord seaduslikult Eestis viibimise ajal ei halveneks.

Järeldus mõju olulisuse kohta: muudatusel ei ole olulist koormavat mõju. Seega ei ole mõju oluline. Muudes valdkondades muudatus mõju ei avalda ja seega muud mõju ei hinnata.

20.4. Pikendada EL-i kodaniku perekonnaliikme RR-i subjektsuse lõppemise tähtaega

20.4.1. Mõju riigiasutuste korraldusele, tuludele ja kuludele

Mõju sihtrühm: RR-i andmesaajad

Sihtrühma suurust võib hinnata keskmiseks. RRS-i § 6 lõike 2 kohaselt lähtutakse avaliku ülesande täitmisel RR-i kantud põhiantmetest. Seega kuuluvad sihtrühma kõik avaliku ülesande täitjad, kes RR-i andmetele tuginevad, samuti eraõiguslikud isikud, kes RR-i andmeid õigustatud huvi alusel kasutavad.

Mõju ulatus on keskmine. Võivad kaasned muutused sihtrühma käitumises, kuid eeldatavasti ei too need kaasa kohanemiskursi. RR-i andmesaajad peavad pidama tulevikus meeles, et EL-i kodaniku perekonnaliikme RR-i subjektsus ei lõpe mitte siis, kui lõpeb elamisõiguse kehtivus, vaid 90 päeva pärast seda. Nende isikute andmed, kes ei ole RR-i subjektid,

kantakse RR-i arhiivi. Isikutele, kes ei ole RR-i subjektid, ei ole võimalik osutada elukohajärgseid avalikke teenuseid. Samas viibivad EL-i kodaniku perekonnaliikmed 90 päeva jooksul pärast elamisõiguse kehtivusaja lõppemist Eestis seaduslikul alusel. Seega on RR-i andmesaajatele oluline, et EL-i kodanike perekonnaliikmete puhul valitseks õigusselgus.

Mõju esinemise sagedus on üldjuhul väike, sest eeldatavasti ei pea RR-i andmesaajad puutuma igal tööpäeval kokku EL-i kodanike perekonnaliikmetega, kes viibivad 90 päeva jooksul pärast elamisõiguse kehtivusaja lõppemist Eestis.

Ebasoovitava mõju kaasnemise risk on pigem väike, sest muudatus suurendab õigusselgust ja sellel on sihtrühmale positiivne mõju.

20.4.2. Sotsiaalne mõju

Mõju sihtrühm: EL-i kodaniku perekonnaliikmed

Mõjutatud sihtrühma suurust võib hinnata väikeseks. Aastas antakse Eestis ligikaudu 150-le EL-i kodaniku perekonnaliikmele tähtajaline elamisõigus.

Mõju ulatus on suur. Võivad kaasneda muutused sihtrühma käitumises, kuid eeldatavasti ei too need kaasa kohanemisraskusi. Tänu muudatusele on EL-i kodaniku perekonnaliikmetel edaspidi RR-i subjektsus ka 90 päeva jooksul pärast elamisõiguse kehtivusaja lõppemisest ning neile on tagatud Eestis avalikud teenused ja toetused.

Mõju esinemise sagedus võib varieeruda. Mõju avaldub sagedamini neile, kes kasutavad aktiivselt avalikke teenuseid ja saavad toetusi, sest neid saavad EL-i kodaniku perekonnaliikmed siis, kui nad on RR-i subjektid.

Ebasoovitava mõju kaasnemise risk on väike. Muudatus on sihtrühmale positiivne. EL-i kodaniku perekonnaliikmete RR-i andmed arvatakse edaspidi RR-i arhiivi 90 päeva pärast nende elamisõiguse kehtivusaja lõppemist. Seni on nad RR-i subjektid ja selle KOV-i elanikud, kus nad elavad. Seega on neil ka 90 päeva jooksul pärast elamisõiguse kehtivusaja lõppemist võimalik saada elukohajärgsest KOV-ist avalikke teenuseid ja toetusi. Muudatusega tagatakse, et EL-i kodaniku perekonnaliikmete olukord seaduslikult Eestis viibimise ajal ei halveneks.

Järeldus mõju olulisuse kohta: muudatusel ei ole olulist koormavat mõju. Seega ei ole mõju oluline. Muudes valdkondades muudatus mõju ei avalda ja seega muud mõju ei hinnata.

20.5. Võimaldada lõpetada isiku elukoha andmete kehtivus, kui isiku elukoha aadressina on RR-i kantud aadress, mis puudub ADS-i infosüsteemis

20.5.1. Mõju riigiasutuste korraldusele, tuludele ja kuludele

I

Mõju sihtrühm: KOV-id (79)

Sihtrühm on väike, hõlmates vaid neid KOV-ide ametnikke, kes registreerivad elukohti.

Mõju ulatus on keskmine. Võivad kaasnedä muutused sihtrühma käitumises, kuid eeldatavasti ei too need kaasa kohanemiskaskusi. KOV registreerib ka praegu KOV-i algatusel elukohti ja lõpetab elukoha andmete kehtivust, aga muudetakse selgemaks see, et KOV saab lõpetada elukoha andmete kehtivuse, kui isiku elukoha aadress ei ole kantud ADS-i infosüsteemi.

Mõju esinemise sagedus on väike. Juhtumeid, kus KOV-il tuleb lõpetada omal algatusel inimese elukoha andmete kehtivus RR-is seetõttu, et aadress pole kantud ADS-i infosüsteemi, tuleb ette, aga mitte regulaarselt igal tööpäeval. Mõju esinemise sagedus võib KOV-iti varieeruda.

Muudatus on KOV-idele positiivne, sest annab kindluse, et KOV-i algatusel on lubatud lõpetada isiku elukoha andmete kehtivus RR-is, kui isiku elukoha aadressi ei ole ADS-i infosüsteemis.

II

Mõju sihtrühm: RR-i andmesaajad

Sihtrühm on suur, hõlmates potentsiaalselt kõiki RR-i andmesaajaid.

Mõju ulatus on keskmine. Kui elukoha andmed on RR-is korrektsed, on RR-i andmesaajatel võimalus osutada teenuseid ja anda toetusi kõnealuse KOV-i tegelikele elanikele. Piiratud ressursside tingimustes on see eriti oluline.

Mõju esinemise sagedus on pigem väike või keskmine.

Ebasoovitava mõju kaasnemise risk on väike. Muudatus on RR-i andmesaajatele positiivne, sest neil on võimalik saada ajakohasemaid ja korrektsemaid elukoha andmeid, millele oma tegevuses tugineda.

20.5.2. Sotsiaalne mõju

Mõju sihtrühm: isikud, kellel on elukoha aadressina RR-i kantud aadress, mis puudub ADS-i infosüsteemis

Sihtrühm on väike.

Mõju ulatus on keskmine. Võivad kaasnedä muutused sihtrühma käitumises, kuid eeldatavasti ei too need kaasa kohanemiskaskusi. Ka praegu on inimene RRS-i § 68 kohaselt kohustatud tagama RR-is enda ja oma alaealiste laste ning eestkostetavate elukoha aadressi olemasolu ja õigsuse RRS-i kohaselt, kuigi seda nõuet vahel teadmatuses või tahtlikult ei järgita.

Mõju esinemise sagedus on väike. Inimene ei puutu eeldatavasti tihti kokku olukorraga, kus KOV lõpetab tema elukoha andmete kehtivuse RR-is seetõttu, et tema elukoha aadressi ei ole ADS-i infosüsteemis.

Ebasoovitava mõju kaasnemise risk on keskmine. Kui inimene on esitanud teadmatuses või tahtlikult KOV-ile ebakorrektsed elukoha andmed, on KOV-il õigus tema elukoha andmete kehtivus RR-is lõpetada, kui ta esitatud elukoha aadressil tegelikult ei ela. Muudatus tagab, et

elukohajärgseid avalikke teenuseid ja toetusi saavad inimesed, kes tegelikult kõnealusel KOV-is elavad, eriti arvestades KOV-ide ressurside piiratust.

Järeldus mõju olulisuse kohta: muudatusel ei ole olulist koormavat mõju. Seega ei ole mõju oluline. Muudes valdkondades muudatus mõju ei avalda ja seega muud mõju ei hinnata.

20.6. Võimaldada moodustada EL-i kodanikule isikukood elukoha registreerimise menetluses ilma eraldi isikukoodi andmise menetluseta

20.6.1. Mõju riigiasutuste korraldusele, tuludele ja kuludele

Mõju sihtrühm: KOV-id (79)

Sihtrühm on väike, hõlmates KOV-i ametnikke, kes registreerivad elukohti.

Muudatus mõjutab KOV-i ametnikke, sest neil ei ole vaja edaspidi anda EL-i kodanikule isikukoodi eraldi menetluses, vaid see antakse elukoha registreerimise menetluse osana.

Mõju ulatus on keskmine. Võivad kaasned muutused sihtrühma käitumises, kuid eeldatavasti ei too need kaasa kohanemiskulusi. KOV-i ametnikud saavad viia läbi ühe menetluse, kus annavad EL-i kodanikule nii isikukoodi kui ka registreerivad tema elukoha. Muudatus lihtsustab KOV-i ametnike tööd ja hoiab kokku nende tööaega keerulisemate menetluste jaoks.

Mõju esinemise sagedus on keskmine. KOV-i ametnikud registreerivad EL-i kodanike elukohti regulaarselt tööpäeviti. Mõju sagedus varieerub: osa KOV-i ametnikke puutub sellega kokku rohkem, osa vähem.

Ebasoovitava mõju kaasnemise risk on väike. Muudatus on KOV-idele positiivne, sest kahe menetluse asemel saavad KOV-i ametnikud viia läbi ühe. See hoiab kokku nende tööaega keerulisemate menetluste jaoks.

20.6.2. Sotsiaalne mõju

Mõju sihtrühm: EL-i kodanikud, kellele tuleb anda isikukood.

Sihtrühm on väike. 2022. aastal anti elukoha registreerimiseks EL-i kodanikele isikukoodi taotluse alusel 2961 isikukoodi. 2021. aastal anti samal eesmärgil 3526 isikukoodi.

Mõju ulatus on keskmine. Võivad kaasned muutused sihtrühma käitumises, kuid eeldatavasti ei too need kaasa kohanemiskulusi. EL-i kodanikele antakse edaspidi ühes menetluses nii isikukood kui ka registreeritakse elukoht ja neil on vaja selleks esitada vaid üks taotlus.

Mõju esinemise sagedus on väike. EL-i kodanikud ei pea isikukoodi taotlema regulaarselt ega tihti, vaid üksnes ühel korral Eestisse saabumisel. Järgmistel kordadel, kui neil on isikukood juba olemas, saavad nad esitada vaid oma uue elukoha andmed.

Ebasoovitava mõju kaasnemise risk on väike. Muudatus on EL-i kodanikele positiivne, sest kahe menetluse asemel viiakse läbi üks. Seega peab EL-i kodanik esitama vaid ühe taotluse,

mille alusel antakse talle isikukood ja registreeritakse elukoht. See vähendab EL-i kodaniku halduskoormust ja hoiab kokku tema aega.

Järeldus mõju olulisuse kohta: muudatusel ei ole olulist koormavat mõju. Seega ei ole mõju oluline. Muudes valdkondades muudatus mõju ei avalda ja seega muud mõju ei hinnata.

20.7. Loobuda isikukoodi andmise menetlusest RRS-is, mille tulemusena antakse isikukood vajadusel teises menetluses, kus on isikukoodi vaja

20.7.1. Mõju riigiasutuste korraldusele, tuludele ja kuludele

I

Mõju sihtrühm: MK KOV-id (16)

Muudatus mõjutab MK KOV-e, sest kehtiva õiguse kohaselt annavad nad taotluse alusel isikukoodi riigi andmekogusse kandmiseks.

Sihtrühm on väike, hõlmates 16 MK KOV-i ametnikke, kes isikukode annavad.

Mõju ulatus on suur, sest edaspidi ei pea MK KOV-id enam isikukoodi andmise menetlusi läbi viima.

Mõju esinemise sagedus on suur. Isikukoodi andmise menetlusi viivad MK KOV-i ametnikud läbi igal tööpäeval.

Taotluse alusel isikukoodi andmine riigi andmekogusse kandmiseks on riigi ülesanne, st riik rahastab seda. Praegu on olukordi, kus välismaalane soovib isikukoodi igaks juhuks ja tegelikult seda ei vaja. See on riigile lisakulu. Seega on muudatus positiivne, sest isikukoodi andmise menetluse kaotamine hoiab kokku nii raha kui ka MK KOV-i ametnike tööaega. Negatiivse mõjuna võib välja tuua, et mida rohkem asutusi isiku andmeid RR-i edastab, seda rohkem võib olla vigu, näiteks isiku nimede väärkirjutamist ja RR-i topeltkirjete loomist.

Kui isikukoodi andmise menetlus kaotatakse, võib see avaldada mõju MK KOV-ide eelarvele, sest menetlust rahastab riik. Mõju eelarvele sõltub sellest, kui palju isikukoodi andmise menetlusi on MK KOV seni läbi viinud.

II

Mõju sihtrühm: Eesti välisesindused ja SMIT

Sihtrühm on väike. Eesti välisesindused kinnitavad ja vajadusel edastavad välisriigis viibijate isikukoodi taotlusi. Välisesinduses kinnitatud isikukoodi taotlused edastatakse menetlemiseks RR-i volitatud töötlejale SMIT-ile.

Mõju esinemise sagedus on väike. SMIT andis taotluse alusel 2021. aastal riigi andmekogusse kandmiseks 148 ja 2022. aastal 271 isikukoodi.

III

Mõju sihtrühm: riigi andmekogu pidajad

Muudatuse järel saab kanda isiku andmed kiiremini riigi andmekogusse ja ei pea ootama, kuni MK KOV on viinud läbi isikukoodi andmise menetluse. Kuna olukord on enamiku riigi andmekogu pidajate jaoks uus, suureneb nende töökoormus, näiteks võib olla vaja kontrollida isiku dokumente või arendada IT-lahendusi.

Mõju ulatus võib varieeruda. Mõnele riigi andmekogu pidajale, kes on puutunud RR-iga tihedamalt kokku, ei pruugi muudatus olulist mõju avaldada, kuid mõnda teist võib see suuresti mõjutada.

Mõju esinemise sagedus võib samuti varieeruda, sest mõnel riigi andmekogu pidajal tuleb isikukoodi riigi andmekogusse kanda rohkem kui teisel.

Ebasoovitava mõju kaasnemise risk on keskmine. Töökoormus võib suurenedagi, kuid eeldatavasti mitte palju.

20.7.2. Sotsiaalne mõju

Mõju sihtrühm: välismaalased, kes vajavad Eesti isikukoodi riigi andmekogusse kandmiseks

Sihtrühma suurus on keskmine. 2022. aastal saabusid Eestisse Ukraina põgenikud, mistõttu anti taotluse alusel märgatavalt rohkem isikukoodi riigi andmekogusse kandmiseks. Esimestel nädalatel andsid MK KOV-id põgenikele isikukoodi vaid taotluse alusel riigi andmekogusse kandmiseks. Kokku anti 2022. aastal sellel eesmärgil 14 473 isikukoodi. Samas 2021. aastal anti samal eesmärgil 3345 isikukoodi ja 2020. aastal 2741 isikukoodi.

Mõju ulatus on keskmine. Võivad kaasnedagi muutused sihtrühma käitumises, kuid eeldatavasti ei too need kaasa kohanemiskulusi. Kui välismaalane pöördub riigi andmekogu pidaja poole, et saada teenust, mis eeldab andmete kandmist riigi andmekogusse, suunatakse ta kehtiva õiguse kohaselt isikukoodi saamiseks MK KOV-i. Välismaalasel tuleb esitada isikukoodi taotlus isiklikult MK KOV-is kohapeal. Alles seejärel saab riigi andmekogu pidaja osutada talle soovitud teenust. Muudatuse tulemusena annab isikukoodi riigi andmekogu pidaja, kes soovib andmed riigi andmekogusse kanda. Isikukoodi andmise menetlus jääb seega ära. Välismaalane ei pea enam isikukoodi taotlemiseks pöörduma isiklikult MK KOV-i.

Mõju esinemise sagedus on väike, sest välismaalasel on vaja taotleda Eesti isikukoodi elus vaid korra.

Ebasoovitava mõju kaasnemise risk on väike. Muudatus on välismaalastele positiivne. Nende halduskoormus väheneb ja neid ei jooksutata enam nii palju asutuste vahel. Seega saavad nad lihtsamini ja kiiremini vajaliku Eesti isikukoodi.

Järeldus mõju olulisuse kohta: muudatusel ei ole olulist koormavat mõju. Seega ei ole mõju oluline. Muudes valdkondades muudatus mõju ei avalda ja seega muud mõju ei hinnata.

20.8. Lihtsustada EL-i kodaniku elukoha registreerimise menetlust juhul, kui EL-i kodanik registreerib oma elukoha Eestist välisriiki

20.8.1. Mõju riigiasutuste korraldusele, tuludele ja kuludele

I

Mõju sihtrühm: KOV-id (79)

Muudatus mõjutab KOV-e, kelle territooriumile on EL-i kodanike elukohad registreeritud.

Sihtrühm on väike, hõlmates KOV-i ametnikke, kes registreerivad elukohti.

Mõju ulatus on keskmine.

Mõju esinemise sagedus on keskmine. KOV-i ametnikud registreerivad EL-i kodanike elukohti regulaarselt tööpäeviti. Mõju esinemise sagedus varieerub: osa KOV-i ametnikke puutub sellega kokku rohkem, osa vähem.

Ebasoovitava mõju kaasnemise risk on väike. Muudatus on KOV-idele positiivne, sest tagab lihtsamal viisil korrektse arvestuse KOV-i elanike üle. Kuna KOV-ide ülesanne on osutada oma elanikele avalikke teenuseid ja anda toetusi, on valede elukoha andmete korral arvestus keeruline ning teenuseid ja toetusi võidakse pakkuda ka inimestele, kes ei ole õigustatud neid saama.

II

Mõju sihtrühm: RR-i andmesaajad

Sihtrühm on suur, hõlmates potentsiaalselt kõiki RR-i andmesaajaid.

Mõju ulatus on keskmine. Kui isiku elukoha andmed on RR-is korrektsed, on RR-i andmesaajal võimalik osutada teenuseid ja anda toetusi vaid neid saama õigustatud inimestele.

Mõju esinemise sagedus on pigem väike või keskmine.

Ebasoovitava mõju kaasnemise risk on väike. Muudatus on RR-i andmesaajatele positiivne, sest neil on võimalik saada ajakohasemaid ja korrektsemaid elukoha andmeid, millele oma tegevuses tugineda.

20.8.2. Sotsiaalne mõju

Mõju sihtrühm: EL-i kodanikud, kes soovivad oma elukohta registreerida

Sihtrühm on väike.

Mõju ulatus on keskmine. Võivad kaasneda muutused sihtrühma käitumises, kuid eeldatavasti ei too need kaasa kohanemiskulusi.

Mõju esinemise sagedus on väike. EL-i kodanikud ei pea elukohateadet esitama regulaarselt ega tihti, vaid siis, kui nad kolivad.

Ebasoovitava mõju kaasnemise risk on väike. Muudatus on EL-i kodanikele positiivne, sest neil on edaspidi võimalik esitada elukohateade lihtsustatud viisil.

Järeldus mõju olulisuse kohta: muudatusel ei ole olulist koormavat mõju. Seega ei ole mõju oluline. Muudes valdkondades muudatus mõju ei avalda ja seega muud mõju ei hinnata.

20.9. Võimaldada RRS-i § 100 lõikes 1 sätestatud kontaktandmete juurdepääs õigustatud huvi korral

20.9.1. Mõju riigiasutuste korraldusele, tuludele ja kuludele

I

Mõju sihtrühm: MK KOV-id (16)

Sihtrühm on väike. Muudatus mõjutab MK KOV-i registripidajaid, kes väljastavad õigustatud huvi alusel andmeid, sest nad peavad edaspidi väljastama ka RRS-i § 100 lõikes 1 nimetatud kontaktandmeid, mida kehtiva RRS-i kohaselt ei väljastata.

Mõju ulatus on keskmine. Võivad kaasnedä muutused sihtrühma käitumises, kuid eeldatavasti ei too need kaasa kohanemiskaskusi. MK KOV-i registripidajatel tuleb õppida üks kord uued reeglid selgeks ja neist edaspidi lähtuda.

Mõju esinemise sagedus on keskmine. Mõju avaldub regulaarselt tööpäeviti. Mõju esinemise sagedus varieerub: osa MK KOV-i ametnikke puutub sellega kokku rohkem, osa vähem.

Ebasoovitava mõju kaasnemise risk on väike. Pigem on muudatus MK KOV-i registripidajatele positiivne, sest neil on võimalik väljastada rohkem kontaktandmeid. Nad saavad teha kaalutusotsuse ja hinnata, kas konkreetset juhul on õigustatud huvi olemas ja kas andmed peaks väljastama.

II

Mõju sihtrühm: SMIT

Sihtrühm on väike, hõlmates SMIT-i RR-i kasutajatoe töötajaid, kes väljastavad õigustatud huvi korral ühekordse päringu alusel andmeid.

Muudatus mõjutab SMIT-i, kes väljastab edaspidi ühekordse päringu alusel ka muudest asutustest saadud kontaktandmeid. X-tee teenuseid tuleb andmete väljastamiseks muuta, et need vastaksid RRS-ile.

RR-i X-tee teenuseid muudetakse ühe korra ja sellel on SMIT-ile ühekordne mõju. On vaja selgitada välja, milliseid X-tee teenuseid on vaja muuta, ja seejärel seda teha. Mõne X-tee teenuse puhul võib olla vaja nõustada kasutajaid.

Ebasoovitava mõju kaasnemise risk on väike. Muudatus on SMIT-ile positiivne, sest SMIT ei pea enam andmete väljastamisel jälgima kontaktandmete RR-i kandmise alust.

III

Mõju sihtrühm: Siseministeerium

Sihtrühm on väike. Muudatus mõjutab Siseministeeriumi ametnikke, kes väljastavad õigustatud huvi alusel andmeid, sest nad peavad edaspidi väljastama ka RRS-i § 100 lõikes 1 nimetatud kontaktandmeid, mida kehtiva RRS-i kohaselt ei väljastata.

Mõju ulatus on keskmine. Võivad kaasnedada muutused sihtrühma käitumises, kuid eeldatavasti ei too need kaasa kohanemiskursi.

Mõju esinemise sagedus on pigem keskmine. Mõju võib avalduda igal tööpäeval.

Ebasoovitava mõju kaasnemise risk on väike. Muudatus on Siseministeeriumile positiivne. Muudatus lihtsustab Siseministeeriumi ametnike tööd, sest nad ei pea enam andmete väljastamisel eristama nende RR-i kandmise alust ega keelduma andmete väljastamisest.

20.9.2. Sotsiaalne mõju

I

Mõju sihtrühm: isikud ja asutused, kes soovivad RRS-i § 100 lõikes 1 nimetatud kontaktandmete väljastamist õigustatud huvi alusel

Sihtrühm võib olla potentsiaalselt suur, hõlmates kõiki inimesi ja asutusi, kes võiksid soovida saada õigustatud huvi alusel kontaktandmeid.

Mõju ulatus on keskmine. Võivad kaasnedada muutused sihtrühma käitumises, kuid eeldatavasti ei too need kaasa kohanemiskursi. Praegu RRS-i § 100 lõikes 1 nimetatud kontaktandmeid õigustatud huvi alusel ei väljastata, välja arvatud RRS-i § 58 lõikes 3 nimetatud erijuhud. Muudatus võimaldab saada RR-ist õigustatud huvi alusel rohkem kontaktandmeid.

Mõju esinemise sagedus on pigem väike, sest üldjuhul ei küsita õigustatud huvi alusel kontaktandmeid regulaarselt ega tihti.

Ebasoovitava mõju kaasnemise risk on väike. Pigem on muudatus sihtrühmale positiivne, sest õigustatud huvi alusel on võimalik väljastada rohkem kontaktandmeid, mida isikul või asutusel võib vaja olla.

X-tee teenuste puhul, millega antakse juurdepääs andmeväljadele, lähtudes sellest, kas juurdepääsu alus on õigustatud huvi või avaliku ülesande täitmine, võib muudatus mõjutada ettevõtjaid, kellel on õigustatud huvi alusel püsijuurdepääs ja kellel võib olla vaja oma juurdepääsu tehniliselt seadistada. Samas on lõpptulemusena mõju neile positiivne, sest rohkematele kontaktandmetele juurdepääs aitab neil paremini saavutada eesmärgi, milleks nad andmeid vajavad.

II

Mõju sihtrühm: isikud, kelle RRS-i § 100 lõikes 1 nimetatud kontaktandmeid õigustatud huvi alusel väljastatakse

Sihtrühm võib olla potentsiaalselt suur.

Mõju ulatus on keskmine. Võivad kaasneda muutused sihtrühma käitumises, kuid eeldatavasti ei too need kaasa kohanemiskulusi.

Mõju esinemise sagedus on pigem väike, sest üldjuhul ei väljastata isiku kontaktandmeid õigustatud huvi alusel regulaarselt ega tihti.

Ebasoovitava mõju kaasnemise risk on keskmine. Pigem on muudatus sihtrühmale positiivne, sest saab olla kindel, et vajadusel saab võtta inimesega kiiresti kontakti. Negatiivne mõju võib avalduda neile, kes ei soovi, et nende kontaktandmed väljastatakse, näiteks enda varjamiseks.

Järeldus mõju olulisuse kohta: muudatusel ei ole olulist koormavat mõju. Seega ei ole mõju oluline. Muudes valdkondades muudatus mõju ei avalda ja seega muud mõju ei hinnata.

20.10. Kehtestada isikuandmete töötlemiseks õiguslik alus, et võimaldada teha koostööd mobiilsideettevõtjatega, et tagada RR-is telefoninumbrite õigsus

20.10.1. Mõju riigiasutuste korraldusele, tuludele ja kuludele

I

Mõju sihtrühm: RR-i andmesaajad

Sihtrühm on suur, hõlmates potentsiaalselt kõiki RR-i andmesaajaid.

Mõju ulatus on suur. Korrektsed telefoninumbriid on RR-i kontaktandmete kasutajatele väga olulised, et oleks võimalik saada inimesega vajadusel kiiresti kontakti.

Mõju esinemise sagedus on pigem väike, kuid võib RR-i kontaktandmete kasutajate vahel varieeruda.

Ebasoovitava mõju kaasnemise risk on väike. Muudatus on RR-i kontaktandmete kasutajatele positiivne, sest neil on võimalik saada ajakohasemaid ja korrektsemaid telefoninumbreid, millele oma tegevuses tugineda.

Telefoninumbrite õigsus mõjutab otseselt riigi ja isikute suhtlemist. Usaldusväärsete, õigete ja ajakohaste telefoninumbrite kaudu saavad riigiasutused osutada kvaliteetseid avalikke teenuseid ning lihtsamini ja kiiremini inimesi teavitada ja nendega suhelda.

II

Mõju sihtrühm: SMIT

Sihtrühm on väike. Muudatus mõjutab SMIT-i RR-i kasutajate töötajaid.

Mõju esinemise sagedus on keskmine.

Ebasoovitava mõju kaasnemise risk on väike. Muudatus on sihtrühmale positiivne, sest juhul, kui RR-is oleks rohkem korrektseid kontaktandmeid, pöörduks kasutajate poole vähem. See hoiaks kokku SMIT-i töötajate tööaega, nii et nad saaksid lahendada keerulisemaid juhtumeid.

20.10.2. Sotsiaalne mõju

Mõju sihtrühm: isikud, kelle telefoninumbrite kohta vahetatakse RR-i ja mobiilsideettevõtjate andmebaaside vahel teavet

Sihtrühm on pigem keskmine või suur.

Mõju ulatus on keskmine. Telefoninumbrite õigsus mõjutab otseselt riigi ja isikute suhtlemist. Usaldusväärsete, õigete ja ajakohaste telefoninumbrite kaudu saavad inimesed kvaliteetseid avalikke teenuseid. Õigete andmete abil saab inimesega vajadusel lihtsamini ja kiiremini suhelda, mis võib osutada teatud ajakriitilistes olukordades otsustavaks.

Mõju esinemise sagedus on väike.

Ebasoovitava mõju kaasnemise risk on suuremale osale sihtrühmast väike, sest isikutele on oluline, et vajadusel saaks nendega ühendust võtta. Seega, kui isik on kogemata esitanud vale telefoninumbri, ei kanta seda RR-i ning ta saab esitada uue ja korrektse telefoninumbri.

Isikule, kes soovib oma telefoninumbrit mingil põhjusel varjata, võib olla ebasoovitava mõju kaasnemise risk suurem, sest RR-i esitatud telefoninumber, mis ei ole kasutusel, kustutatakse RR-ist ära. Samuti, kui isik esitab edaspidi ebakorrektselt telefoninumbri, ei kanta seda RR-i, kui mobiilsideettevõtja andmetel ei ole sellist telefoninumbrit olemas või see ei ole hetkel kasutusel.

Järeldus mõju olulisuse kohta: muudatusel ei ole olulist koormavat mõju. Seega ei ole mõju oluline. Muudes valdkondades muudatus mõju ei avalda ja seega muud mõju ei hinnata.

20.11. Võimaldada kontaktandmete ja lisa-aadressi RR-i kandmist, kui samad andmed on juba RR-is olemas

20.11.1. Mõju riigiasutuste korraldusele, tuludele ja kuludele

Mõju sihtrühm: RR-i andmesaajad

Sihtrühm on potentsiaalselt kõik RR-i andmesaajad, kes soovivad pääseda juurde isikute kontaktandmetele ja lisa-aadressile.

Mõju ulatus on keskmine või suur. Muudatuse järel on võimalik kanda kontaktandmed ja lisa-aadress RR-i ka siis, kui samad andmed on juba varem RR-i kantud. Kui seda keelata, ei ole teada, kas inimene esitas uuesti samad kontaktandmed või lisa-aadressi ehk uuendas neid. Kui on võimalik näha, et andmeid on uuendatud ehk samasid andmeid oleks võimalik uuesti RR-i kanda, oleks RR-i andmesaajatel suurem kindlus, et kontaktandmed ja lisa-aadress on RR-is ajakohased ja korrektsed ning neile saab inimesega kontakti võtmisel tugineda.

Mõju esinemise sagedus on pigem väike.

Ebasoovitava mõju kaasnemise risk on väike. Muudatus on sihtrühma jaoks positiivne, sest RR-i andmesaajatel on võimalik saada ajakohasemaid ja korrektsemaid kontaktandmeid ja lisa-aadresse, millele oma tegevuses tugineda.

20.11.2. Sotsiaalne mõju

Mõju sihtrühm: isikud, kes soovivad kanda RR-i kontaktandmed või lisa-aadressi, mis on juba varem RR-i kantud

Sihtrühm on suur, hõlmates potentsiaalselt kõiki inimesi, kelle kontaktandmed või lisa-aadress on kantud RR-i.

Mõju ulatus on keskmine. Muudatus võimaldab saada isikuga paremini kontakti. Seega saab isik olla kindel, et kui on midagi olulist ja kiiret, saab ta kiiresti vajaliku info.

Mõju esinemise sagedus on pigem väike.

Ebasoovitava mõju kaasnemise risk on suuremale osale sihtrühmast väike, sest isikutele on üldjuhul oluline, et vajadusel saaks nendega ühendust võtta. Isikutele, kes ei soovi, et nendega oleks võimalik saada kiiresti kontakti, võib muudatusel olla negatiivne mõju, sest selle kohaselt väljastatakse õigustatud huvi alusel rohkem kontaktandmeid ja lisa-aadresse ning isik ei saa oma kontaktandmeid ja lisa-aadressi varjata.

Järeldus mõju olulisuse kohta: muudatusel ei ole olulist koormavat mõju. Seega ei ole mõju oluline. Muudes valdkondades muudatus mõju ei avalda ja seega muud mõju ei hinnata.

20.12. Võimaldada RR-is määrata 0–7-aastase lapse haridustasemeks automaatselt „hariduse ta/alu haridus“

20.12.1. Mõju riigiasutuste korraldusele, tuludele ja kuludele

I

Mõju sihtrühm: perekonnaseisuametnikud ja teised KOV-i ametnikud, kes puutuvad haridusandmetega muudes menetlustes kokku

Sihtrühm on väike, hõlmates KOV-i ametnikke, kellelt võivad lapsevanemad haridustaseme määramise kohta küsida.

Mõju ulatus on keskmine. Võivad kaasnedada muutused sihtrühma käitumises, aga need ei too eeldatavasti kaasa kohanemiskõiki. Praegu peavad KOV-i ametnikud lapsevanemaid tihti nõustama, milline haridustase tuleb 0–7-aastasele lapsele määrata. Muudatus aitab vähendada selgitustööd, sest vanemad ei saa edaspidi 0–7-aastase lapse haridustaset valida.

Mõju esinemise sagedus on keskmine.

Ebasoovitava mõju kaasnemise risk on väike. Muudatus on KOV-i ametnikele positiivne. Eeldatavasti peaks KOV-i ametnike selgitustöö tänu muudatusele vähenema, sest see välistab olukorrad, kus nad peavad vanemaid haridustaseme määramises nõustama ja nendega eksliku haridustaseme parandamiseks suhtlema.

II

Mõju sihtrühm: SMIT

Sihtrühm on väike.

Mõju ulatus on väike või keskmine. RR-i volitatud töötajad SMIT-i mõjutab muudatus seetõttu, et ta peab parandama RR-is ebakorrektsed andmeid. Kui haridustaseme määramisel on tekkinud viga, parandab selle SMIT.

Mõju esinemise sagedus on väike või keskmine. Mõju võib avalduda igal tööpäeval.

Ebasoovitava mõju kaasnemise risk on väike. Muudatus on sihtrühma jaoks positiivne, sest väheneb nende andmete hulk, mida peab RR-is parandama.

20.12.2. Sotsiaalne mõju

Mõju sihtrühm: lapsevanemad, kes peavad määrama oma 0–7-aastase lapse haridustaseme

Sihtrühma suurus on keskmine. 1. septembri 2022. aasta seisuga oli RR-is 0–6-aastaste seas 1975 last, kelle haridustase ei olnud „hariduseta/alusharidus“, ja kõikide laste seas 37 509 last, kellel haridustase puudus.

Mõju ulatus on keskmine. Võivad kaasneda muutused sihtrühma käitumises, aga need ei too eeldatavasti kaasa kohanemiskursi. Muudatus muudab lapse haridustaseme määramise lihtsamaks ja selgemaks. Vanemad ei pea enam nuputama, milline haridustase 0–7-aastasele lapsele määrata.

Mõju esinemise sagedus on väike. See tuleb inimese elus üldjuhul ette mõne korra.

Ebasoovitava mõju kaasnemise risk on väike. Muudatus on lapsevanematele positiivne, sest 0–7-aastase lapse haridustase määratakse automaatselt. Negatiivset mõju võib muudatus avaldada neile, kes soovivad mingil põhjusel määrata oma 0–7-aastasele lapsele pahatahtlikult vale haridustaseme, sest nad ei saa seda enam teha.

Järeldus mõju olulisuse kohta: muudatusel ei ole olulist koormavat mõju. Seega ei ole mõju oluline. Muudes valdkondades muudatus mõju ei avalda ja seega muud mõju ei hinnata.

20.13. Muuta õiguselgemaks RRS-i § 53 lõikes 1³ sätestatud volitusnorm andmete juurdepääsu tagamise kohta

Kuna muudetakse vaid volitusnormi sõnastust ja sisulised põhimõtted jäävad samaks ning mõju on sihtrühmale positiivne, ei analüüsita muudatuse mõju. Kehtiva volitusnormi selgitust

on võimalik lugeda rahvastikuregistri seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse⁶ eelnõu seletuskirjast⁷.

20.14. Välistada RR-i subjektide hulgast RRS-i § 5 punktis 6 nimetatud laps, kui ta on sündinud välisriigis ja tema andmed kantakse RR-i välisriigi sünnidokumendilt andmehõivekandega

20.14.1. Mõju riigiasutuste korraldusele, tuludele ja kuludele

Mõju sihtrühm: KOV-i ametnikud, kes registreerivad elukohti, ja PPA ametnikud, kes väljastavad elamislube

Sihtrühm on väike.

Mõju ulatus on keskmine. Võivad kaasneda muutused sihtrühma käitumises, kuid eeldatavasti ei too need kaasa kohanemiskulusi. Ametnikud peavad muudatusega tutvuma ja sellest edaspidi oma töös lähtuma.

Mõju esinemise sagedus on keskmine. Ametnikud võivad puutuda sellega kokku tööpäeviti, kuid mitte regulaarselt.

Ebasoovitava mõju kaasnemise risk on keskmine. Ametnikud peavad edaspidi selgitama välja, kas RRS-i § 5 punktis 6 nimetatud laps on sündinud Eestis või ta on sündinud välisriigis ja tema andmed on RR-i kantud välisriigi sünnidokumendilt andmehõivekandega. Kui laps on sündinud Eestis, saab ta automaatselt RR-i subjektiks. Kui laps on sündinud välisriigis, tuleb PPA ametnikul anda talle elamisluba ja seejärel KOV-i ametnikul registreerida tema elukoht, et laps saaks RR-i subjektiks.

Positiivne mõju avaldub selles, et laps, kes Eestis ei ela, ei saa automaatselt RR-i subjektust. Kui laps Eestis ei ela, ei ole ta ka õigustatud saama KOV-i toetusi ja teenuseid. Kui RR-is on korrektsed andmed, saab KOV nendest lähtuda oma kohaliku elu planeerimisel ja teha korrektsemaid otsuseid, näiteks lasteaia- ja koolikohtade planeerimisel.

20.14.2. Sotsiaalne mõju

Mõju sihtrühm: RRS-i § 5 punktis 6 nimetatud lapsed, kes edaspidi ei saa enam automaatselt RR-i subjektust, ja nende vanemad

Sihtrühm on väike.

Mõju ulatus on keskmine. Võivad kaasneda muutused sihtrühma käitumises, kuid eeldatavasti ei too need kaasa kohanemiskulusi.

Mõju esinemise sagedus on väike. Sihtrühm puutub muudatusega kokku harva.

Ebasoovitava mõju kaasnemise risk on keskmine. Muudatus on sihtrühmale pigem negatiivne, sest selleks, et RRS-i § 5 punktis 6 nimetatud laps, kes on sündinud välisriigis ja kelle andmed

⁶ [RT I, 12.03.2022, 1.](#)

⁷ [Rahvastikuregistri seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse 494 SE seletuskiri.](#)

kantakse RR-i välisriigi sünnidokumendilt andmehõivekandega, saaks RR-i subjektsuse, tuleb vanematel taotleda lapsele nii elamisluba kui ka esitada elukohateade, et kanda lapse elukoha andmed RR-i.

Järeldus mõju olulisuse kohta: muudatusel ei ole olulist koormavat mõju. Seega ei ole mõju oluline. Muudes valdkondades muudatus mõju ei avalda ja seega muud mõju ei hinnata.

20.15. Muuta välisriigi aadressi RR-i kandmise reegleid

20.15.1. Mõju riigiasutuste korraldusele, tuludele ja kuludele

I

Mõju sihtrühm: ametnikud, kes registreerivad elukohti

Sihtrühm on väike: 279 ametnikku.

Mõju ulatus on keskmine. Võivad kaasned muutused sihtrühma käitumises, kuid eeldatavasti ei too need kaasa kohanemiskulusi. Ametnikud peavad muudatusega tutvuma ja sellest edaspidi oma töös lähtuma.

Mõju esinemise sagedus on väike. Ametnikud võivad puutuda sellega kokku, kuid mitte regulaarselt igal tööpäeval.

Ebasoovitava mõju kaasnemise risk on väike. Muudatus on sihtrühmale positiivne, sest esimest korda Eesti kodakondsust tõendava isikut tõendava dokumendi väljaandmisel kantakse isiku elukoha andmetena RR-i isikut tõendava dokumendi väljaandmise taotlusel esitatud kontaktaadress. Seega ei pea ametnikud kandma hiljem sellise isiku elukohateate alusel RR-i eraldi tema täpset aadressi. See hoiab kokku ametnike tööaega, et nad saaksid lahendada keerulisemaid juhtumeid.

II

Mõju sihtrühm: RR-i andmesaajad

Sihtrühm on suur, hõlmates potentsiaalselt kõiki RR-i andmesaajaid.

Mõju ulatus on keskmine. Kui elukoha andmed on RR-is korrektsed ja täpsed, on RR-i andmesaajal võimalik osutada teenuseid ja anda toetusi vaid neile, kes on õigustatud neid saama.

Mõju esinemise sagedus on pigem väike või keskmine.

Ebasoovitava mõju kaasnemise risk on väike. Muudatus on RR-i andmesaajatele positiivne, sest neil on võimalik saada ajakohasemaid ja korrektsemaid elukoha andmeid, millele oma tegevuses tugineda.

20.15.2. Sotsiaalne mõju

Mõju sihtrühm: isikud, kelle andmed kantakse RR-i Eesti kodakondsust tõendava isikut tõendava dokumendi esmakordsel väljaandmisel

Sihtrühm on väike.

Mõju ulatus on keskmine. Võivad kaasnedä muutused sihtrühma käitumises, kuid eeldatavasti ei too need kaasa kohanemiskaskusi.

Mõju esinemise sagedus on väike. Muudatus avaldab mõju vaid üks kord. Muudatus hõlmab vaid esimest korda Eesti kodakondsust tõendava isikut tõendava dokumendi väljaandmisel välisriigi elukoha andmete RR-i kandmist. Järgmistel kordadel, kui isik taotleb isikut tõendavat dokumenti, kohaldub talle välisriigis elava Eesti kodaniku elukoha andmete esitamise tavaregulatsioon.

Ebasoovitava mõju kaasnemise risk on väike. Muudatus on sihtrühmale positiivne, sest nende halduskoormus väheneb.

Järeldus mõju olulisuse kohta: muudatusel ei ole olulist koormavat mõju. Seega ei ole mõju oluline. Muudes valdkondades muudatus mõju ei avalda ja seega muud mõju ei hinnata.

20.16. Võimaldada kolmanda riigi kodanikul oma lapse sünni registreerimisel avaldada lapse kodakondsus

20.16.1. Mõju riigiasutuste korraldusele, tuludele ja kuludele

Mõju sihtrühm: perekonnaseisuametnikud, kes registreerivad sünde, ja PPA ametnikud, kes väljastavad elamislubasid

Sihtrühm on väike.

Mõju ulatus on keskmine. Võivad kaasnedä muutused sihtrühma käitumises, kuid eeldatavasti ei too need kaasa kohanemiskaskusi. Ametnikud peavad muudatusega tutvuma ja sellest edaspidi oma töös lähtuma. Ka EL-i kodanikud saavad oma lapse sünni registreerimisel avaldada lapse kodakondsuse. Seega on sarnane regulatsioon ametnikele juba tuttav.

Mõju esinemise sagedus on keskmine. Ametnikud võivad puutuda sellega kokku tööpäeviti, kuid mitte regulaarselt.

Ebasoovitava mõju kaasnemise risk on keskmine. Võib juhtuda, et kodakondsus, mille on kolmanda riigi kodanik oma lapse kohta avaldanud, ei ole õige ja PPA peab hiljem lapse õige kodakondsuse välja selgitama. Positiivne mõju avaldub selles, et PPA saab enamikul juhtudest elamisloa automaatse väljastamise korral väljastada kolmanda riigi kodaniku lapsele kohe õige kodakondsusega elamisloakaardi ning seega väheneb riigi kulul uute elamisloakaartide trükkimise vajadus ja ametnike halduskoormus.

20.16.2. Sotsiaalne mõju

Mõju sihtrühm: kolmandate riikide kodanikud, kes soovivad registreerida Eestis oma lapse sündi

Sihtrühm on väike.

Mõju ulatus on keskmine. Võivad kaasneda muutused sihtrühma käitumises, kuid eeldatavasti ei too need kaasa kohanemiskursi. Muudatus lihtsustab kolmandate riikide kodanike elu, sest edaspidi saavad nad oma lapse kodakondsuse avaldada sünni registreerimisel.

Mõju esinemise sagedus on väike.

Ebasoovitava mõju kaasnemise risk on väike. Muudatus on sihtrühma jaoks positiivne, sest lihtsustab ja kiirendab kolmandate riikide kodanike laste kodakondsuse avaldamist ja õige kodakondsusega elamisloakaardi väljastamist. Kolmandate riikide kodanike halduskoormus väheneb, sest neid ei jooksutata enam mitme asutuse vahel.

Järeldus mõju olulisuse kohta: muudatusel ei ole olulist koormavat mõju. Seega ei ole mõju oluline. Muudes valdkondades muudatus mõju ei avalda ja seega muud mõju ei hinnata.

20.17. Tunnistada kehtetuks PKTS-i § 38 lõike 1 punkt 3, sest kehtiva õiguse kohaselt ei saa kohtumääruse alusel alaealise abielluja teovõimet laiendada

Otsus, et alaealise abielluja teovõimet ei saa kohtumääruse alusel laiendada, tehti 1. novembril 2022. aastal jõustunud karistusseadustiku, perekonnaseaduse ja tsiviilkohtumenetluse seadustiku muutmise seadusega (seksuaalse enesemääramise ja abiellumise eapiiri muutmine). Muudatuse mõju on täpsemalt hinnatud selle seaduse eelnõu seletuskirjas⁸.

21. Muudatuste koondmõju ettevõtjate ja/või kodanike halduskoormusele

Suurem osa VTK-s nimetatud muudatustest ei suurenda ettevõtjate ega kodanike halduskoormust, vaid pigem vähendavad seda ning teevad riigiga suhtlemise kiiremaks ja lihtsamaks. Riigi andmekogu pidajate halduskoormus aga suureneb, kuna edaspidi ei anta isikukoodi riigi andmekogusse kandmiseks taotluse alusel isikukoodi andmise menetluses.

22. Muudatuste rakendamise seotud riigi ja KOV-i eeldatavad kulud ja tulud

Kui loobuda RRS-is isikukoodi andmise menetlusest, ei hüvitata RRS-i § 40 lõike 7 kohaselt RRS-i § 40 lõike 3 punktide 4 ja 5 kohaselt isikukoodi andmise kui riikliku ülesande täitmise kulusid KOV-ile riigieelarvest, sest eraldi menetlust enam ei ole. Sellega peavad KOV-id oma eelarve planeerimisel arvestama.

23. Edasine mõjude analüüs

Muudatuste mõju plaanitakse käsitleda ka seaduseelnõu seletuskirjas.

⁸ [Eelnõu 478 SE seletuskiri](#). Pärast esimest lugemist ühendati see [eelnõuks 601 SE](#).

III. Kavandatav õiguslik regulatsioon ja selle väljatöötamise tegevuskava

24. Valitav lahendus			
Regulatiivsete lahenduste valik on kirjeldatud täpsemalt lahti VTK iga muudatuse juures eraldi.			
24.1. Töötatakse välja uus tervikseadus		24.2. Muudatused tehakse senise seaduse struktuuris	X
24.3. Selgitus	Kuna VTK-s on käsitletud peamiselt üksikute sätete muutmist, ei ole vaja kehtestada uut tervikseadust, vaid muuta olemasolevaid seadusi.		
25. Puudutatud ja muudetavad õigusaktid			
<ul style="list-style-type: none"> • RRS (RT I, 04.03.2023, 2) • PKTS (RT I, 10.02.2023, 7) • PKS (RT I, 11.01.2023, 11) 			
26. Edasine kaasamise plaan – keda, millal ja kuidas kaasatakse			
Huvirühmad kaasatakse VTK avaliku kooskõlastamise raames. Osa teemade puhul on teisi asutusi enne VTK koostamist juba kaasatud. Kaasamisjuhud on toodud iga muudatuse juures eraldi välja.			
27. Põhjaliku mõjuanalüüsi toimumise aeg			
Mõju plaanitakse põhjalikumalt käsitleda seaduseelnõu seletuskirjas.			
28. Eeldatav kontseptsiooni (HÕNTE § 1 lg 3) valmimise ja kooskõlastamisele saatmise aeg (kui järgmise sammuna koostatakse eelnõu kontseptsioon)	Kontseptsiooni koostamist ei ole kavandatud.		
29. Eeldatav eelnõu avaliku konsultatsiooni ja kooskõlastamise aeg	Avalik konsultatsioon on koos seaduseelnõu ametliku kooskõlastamisega. Avalikkusel on võimalik eelnõude infosüsteemi (EIS) kaudu seaduseelnõuga tutvuda ja soovi korral esitada Siseministriumile oma märkused.		
30. Õigusakti eeldatav jõustumise aeg	2024. aasta algus		
31. Vastutavate ametnike nimed ja kontaktandmed	<ul style="list-style-type: none"> • Enel Pungas (enel.pungas@siseministerium.ee) • Mairis Kungla (mairis.kungla@siseministerium.ee) • Annika Nõmmik Aydin (annika.nommikaydin@siseministerium.ee) • Mari Käbi (mari.kabi@siseministerium.ee) • Karin Saan (karin.saan@siseministerium.ee) • Carolyne Maidla (carolyne.maidla@siseministerium.ee) • Kristiina Randmäe (kristiina.randmae@siseministerium.ee) • Marina Greentsman (marina.greentsman@siseministerium.ee) • Pille Lember (pille.lember@siseministerium.ee) 		